

86/55

PERSFOCUS

TWEDE JAARGANG NUMMER 4/5 - APRIL/MEI 1986

In dit nummer:

Welles-nietes over kinderporno	2
Pedo's niet erkend als vervolgingsslachtoffers	5
CDA: iedereen een boterbriefje	6
Honderd jaar rechtsongelijkheid	7
Seksueel geweld achter gesloten deuren	9
Ontucht van de maand	11
Aktueel	13
Achtergrond	16

Werkgroep ontzenuwt Amerikaanse beschuldigingen

GEEN KINDERPORNO

PERSFOCUS, tweede jaargang nr. 4/5, april/mei 1986

Knipsels uit:

- Tel - De Telegraaf
- NN - Nieuwsblad van het Noorden
- UN - Utrechts Nieuwsblad
- Vk - De Volkskrant
- SKN - Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden
- HTK - Handelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
- Par - Het Parool
- Tr - Trouw
- NRC - NRC Handelsblad
- DNL - Dagblad voor Noord-Limburg
- HVV - Het Vrije Volk
- AC - Alknaarsche Courant
- GK - De Gaykrant
- VN - Vrij Nederland
- AD - Algemeen Dagblad

Abonnementen op Persfocus kosten f 55,- per jaar, losse nummers f 6,50
Giro: 5459646 van de Vereniging Martijn, postbus 5478, 1007 AL Amsterdam

Tel
6-5

Werkgroep ontzenuwt Amerikaanse beschuldigingen

GEEN KINDERPORNO

AMSTERDAM, dinsdag
Amerika heeft ons land er in 1984 ten onrechte van beschuldigd een van de grootste producenten van kinderpornografie ter wereld te zijn.

door René Steenhorst

Uit een geheim rapport van de ministeriële werkgroep Kinderpornografie blijkt dat de „professionele — en commerciële — vervaardiging van foto — en video-opnamen van seksuele handelingen met of door minderjarigen“ enkele jaren geleden al volledig tot stilstand is gekomen.

Wel speelt ons land in technische zin een rol bij het fabriceren van kinderporno. Er worden hier, grotendeels ten behoeve van de export, kinderpornoboekjes gedrukt en gebonden en videobanden gemonteerd en gekopieerd. Maar veelal worden deze samengesteld met oud en uit het buitenland afkomstig foto- en filmmateriaal.

De werkgroep, vorig jaar ingesteld door de minister van Justitie F. Korthals Altes, stelt evenwel geen zicht te hebben op het ontstaan van kinderpornografie in de 'huuselijke kring'.

Volgens de studiegroep, die binnen een maand zijn conclusies aan de minister zal voorleggen, is de

omvang van het amateurcircuut volstrekt onduidelijk, evenals het feit of het al dan niet materiaal levert voor de productie van kinderpornografie. De ambtelijk secretaris van de werkgroep weigerde in te gaan op de inhoud van de rapportage „omdat de minister er nog niet eens van op de hoogte is.“

De massale aandacht voor dit excess in de afgelopen jaren, gevolgd door frequente acties van politie en justitie tegen het in het bezit hebben van kinderpornografie, lijkt de markt een fatale nekklamp te hebben toegediend. Veel eigenaren van sekshops waren sindsdien kinderporno uit hun assortiment, uit vrees voor justitiële consequenties. Gemiddeld de Nederlandse markt is voor producenten van kinderpornografie nauwelijks interessant meer.

Exploitatie

Vrijwel direct na de harde beschuldiging door de Amerikaanse Senaatcommissie, december 1984, sloot de kritiek van de Amsterdamse kind- en vrouwenarts A. J. Koers dat door kabinetten jarenlang niets is gedaan tegen seksuele exploitatie van minderjarigen, formeerde de minister de werkgroep, die momenteel de laatste hand aan zijn rapportage legt.

Als deskundigen zijn aangekomen medewerkers van de afdeling-Nederland van de internationale kinderschermingsorganisatie Defence for Children en de vertrouwensarts Koers. De studiegroep bracht recent bezoeken aan de Verenigde Staten en Denemarken — het land dat volgens Amerika ná Nederland de grootste Europese producent van kinderporno zou zijn. In Denemarken is echter ruim drie jaar geleden een wet van kracht geworden, die de productie van kinderpornografie aan banden heeft gelegd. Ons land heeft overigens steeds ontkend „kinderporno-productie nummer 1“ te zijn.

Ontucht

Degevraagd zegt Paul Lo-rijn, lid van het algemeen bestuur van Defence for Children, het enigszins riskant te vinden dat de werkgroep met zoveel woorden stelt dat in Nederland professioneel en commercieel geen kinderporno meer wordt vervaardigd. Het gevaar bestaat nu enigszins dat men de kinderpornografie als probleem gaat bagateliseren. Zo van: 'Weer een probleem de wereld uit'. Ondanks de, in zekere zin, gunstige onderzoekresultaten van de werkgroep, is

er op het gebied van seksuele ontucht met kinderen erg veel aan de hand in dit land. Incest, seksuele mishandeling, gedwongen prostitutie, pedofilie... Het is eigenlijk onjuist om het in één adem te noemen, maar het speelt hier heel nadrukkelijk.

IN NEDERLAND!

De groep bestaat onder andere uit twee tijdelijk aan het ministerie verbonden officieren van justitie (mr. R. Craemer en mr. L. A. J. M. De Wit), vertegenwoordigers van rijkspolitie, Centrale Recherche Informatiedienst en ambtenaren van het departement.

DEN HAAG — Kinderporno wordt niet in Nederland vervaardigd. Dat is de voorlopige conclusie van een ambtelijke werkgroep van het ministerie van Justitie, die onderzoek heeft gedaan naar beschuldigingen dat ons land een van de grootste producenten van kinderporno is.

De Verenigde Staten hebben al-

'Kinderporno nu niet in ons land gemaakt'

tijd beweerd, dat Nederland op grote schaal kinderporno produ-

ceerde dat naar de VS werd geëxporteerd. Een Senaatcommissie deed twee jaar geleden in een brief aan premier Lubbers een dringend beroep op de Nederlandse regering om hiernaar te eindigen te maken. Ons land heeft bij monde van minister Korthals Altes van Justitie de beschuldigingen altijd ontkend.

UN 6-5

De VS hebben altijd beweerd dat Nederland op grote schaal

Een ambtelijke werkgroep, waarin ook veregenwoordigers van het Openbaar Ministerie en de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) zitting hebben, meent wel dat ons land een rol speelt bij de technische vervaardiging van kinderporno, zoals het monteren en kopiëren van videobanden en het drukken van box files.

■ Kinder- en vertrouwensarts Arend Jan Koers: „Diepgaand wetenschappelijk onderzoek naar psychische gevolgen van kindernorm is hard nodig.“

Gerustgesteld? Nee, dat is de Amsterdamse kinder- en vertrouwensarts Arend-Jan Koers (51) bepaald niet door de berichten dat het allemaal wel meevalt met de schaal waaraan zich in Nederland de kindernormografie afspeelt.

Feit blijft dat er nog steeds kinderen het slachtoffer worden van de lustgevoelens van sommige volwassenen. Dat

Emotionele gevolgen

De Amsterdamse vertrouwensarts stelt seksuele exploitatie van jongeren op één lijn met kindermishandeling. Volgens berekeningen worden in ons land 35.000 kinderen (seksueel) mishandeld. Alleen al in Noord-Holland en Almere werden hi

Het „grijze circuit“

En reagerend op een recent bericht van de Verenigde Staten uitgezonden nieuwe CRV-tv-reportage, waarin werd getoond dat kinderporno nog steeds "vrij te koop is in Amsterdam", zegt politiewoordvoerder Leo Detering: "Om controle blijft van kracht, maar zal weer intensiever worden zodra opnieuw een toename van kinderpornomateriaal wordt gesignaleerd. We hebben overigens niet de illusie de kinderpornoverkoop voor 100% in de kiem te smoren. Kijk, als er nu al brant aan kinderporno is, dan zal dat blijven bestaan."

Het Eerste-Kamerslid mr. Marileen Leijer (C) drong er bij de minister van Justitie, Korthals Althof, met scherpheid op dat kinderopvoedingsovereenkomsten en -bepalingen niet voorrang boven het welzijn van de kinders van Amerikaanse kritiek. Het land werd ergens van beschuldigd en de rechtvaardigheid over een moed. Vertelste instrumentarisme. Het is niet echt te gortig. Daarna, het gaat hier om kinderen. Minderjarige, die al te worden misbruikt door de wassenen. Het leide absurde dat dit land dat de rechten van het kind zo hoog stelde, geen wet had om jong levenden te beschermen. Het was een poging om de rechten van de kinderen te beschermen.

[illegible]

Verspreiding en bezit kinderporno strafbaar met drie maanden cel

Vk Van onze verslaggever J.S.
DEN HAAG — Op 21 mei wordt een aantal wijzigingen van kracht in het Wetboek van Strafrecht waarmee justitie denkt kinderporno beter te kunnen bestrijden. Het gaat om tekeningen, opzettelijke foto's, de door- en uitvoer en het in voorraad hebben van dergelijk materiaal wordt strafbaar gesteld met een vrijheidsstraf van maximaal drie maanden. Daarnaast kan een geboorte van maximaal tienduizend gulden worden opgelegd.

Verscheidene vormen van kinderporno worden strafbaar gesteld: fotomateriaal, video-opnamen en films. Een van de redenen voor de opzette strafbaarstelling van kinderporno is de wens van het parlement dat justitie optreedt tegen het vervaardigen van kinderporno en het seksuele misbruik van kinderen daarbij.

Andere wijzigingen in de zedelijkheidswetgeving hebben eveneens betrekking op de bescherming van kinderen. Het is verboden pornografische uitgaven te laten zien aan jongeren beneden de zestien jaar.

Een nieuwe bepaling in het Wetboek van Strafrecht legitimeert het verschijnsel naaktsieraden. De benaming praktijk wordt in het wetboek aangelegd. Dat houdt in dat de gemeenschappelijke delen van het strand of bepaalde stranden kunnen aanwinnen voor naaktsieraden. Het zich onbedekt bevinden op de openbare weg of plaatsen die daarmee vergelijkbaar zijn blijft strafbaar.

Besluit van 1 mei 1986 tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet van 3 juli 1985, Stb. 385, houdende wijziging van artikel 240 van het Wetboek van Strafrecht en van enige andere bepalingen

SAH 15-5

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie van 28 april 1986, Staatsafdeling Wetgeving publiekrecht, nr. 181/686:

Giet op artikel IV, eerste lid, van de Wet van 3 juli 1985, Stb. 385, houdende wijziging van artikel 240 van het Wetboek van Strafrecht en van enige andere bepalingen, zoals dat is gewijzigd bij de Wet van 23 april 1986, Stb. 206, houdende partiële wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie, de Wet op de economische delicten, de Vreemdelingenwet en enkele andere wetten:

Hebben goedgevonden en verstaan.

Artikel I

De onderdelen A en C tot en met H van artikel I alsmede artikel II van de Wet van 3 juli 1985, Stb. 385, houdende wijziging van artikel 240 van het Wetboek van Strafrecht en van enige andere bepalingen, treden in werking op 21 mei 1986.

Artikel II

Onderdeel B van artikel I van de Wet van 3 juli 1985, Stb. 385, houdende wijziging van artikel 240 van het Wetboek van Strafrecht en van enige andere bepalingen, treedt in werking op 27 juli 1986.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

s-Gravenhage, 1 mei 1986

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Beatrix

Uitgegeven de vijftiende mei 1986

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

AANTAL SUPERMARKTEN WEERT TIJDSCHRIFTEN PENTHOUSE EN PLAYBOY

Anti-porno-beweging boekt „succes” in VS

WASHINGTON (AP, Reuter) — In de Verenigde Staten verwerpen verschillende supermarktketens de wereldwijdse tijdschriften Playboy en Penthouse niet meer. De leiders van de anti-porno-beweging beschouwen dit als een eerste succes in hun campagne tegen de „erotische industrie”. Ze weten zich in hun strijd gesteund president Ronald Reagan persoonlijk.

In 1984 stelde de Amerikaanse president de „Nationale Commissie tegen Pornografie” in. Sindsdien hebben de elf leden van de commissie de porno-markt in al zijn facetten doorgelicht. Henry Hudson, een officier van justitie uit Virginia bekend om zijn strijd tegen pornografische lectuur, zit de commissie voor. Hudson heeft in zes verschillende staten de situatie te kennen. Hij is honderden uren bezig geweest met het aanhooren van getuigen die hem hun wederwaardigheden twaans vertellen.

Het verslag van de commissie zal waarschijnlijk op 4 juli aan de president overhandigd worden. Over de inhoud van het rapport is nog niet bekend. Een lid van de commissie wil wel kwijt dat „de trein van de censuur nu het station heeft verlaten”. Een ander lid vertelde: „Het was een zwaar, emotioneel jaar. Van haai wat vertoningen werd ik kotsmisselijk. En nu heb ik het niet met een grote mees, over wat zich tussen mannen en vrou-

wen afspeelt, maar over echt onverteerbare zaken.”

Er wordt verwacht dat de commissie met aanbevelingen zal komen om strafmaatregelen uit te vaardigen tegen personen die zich aan pornografie schuldig maken. Enkele commissieleden hopen dat hun aanbevelingen nog voor de Congresvergaderingen van november wet zullen worden.

De commissie inzake pornografie heeft de eigenaars van supermarktketens al laten weten dat ze door de verkoop van publicaties als Playboy en Penthouse in feite „betrokken zijn bij de verkoop van pornografie”. Over sommige winkels was een dergelijke waarschuwing voldoende om de bedoelde tijdschriften niet meer te verkopen. De Southland-supermarktketens stakke de verkoop in 4.500 verkooppunten.

Lichte daling

De algemeen-directeur van Playboy, Christine Hefner, heeft onlangs toegegeven dat er een „lichte daling” zit in de verkoop van het blad. Op de jaarvergadering om ze. „Een groep uitgeverij-conservatieven, die wil controleren wat alle volwassenen lezen en zien, is er — verdringt genog — in gedaagd een smodel van verwarring te scheppen waarin gewetende verantwoordelijkheid over geweld en kindersmisbruik op de een of andere manier in verband gebracht wordt met

een verantwoordelijke uitgever als Playboy.”

De politie van haar kant heeft laten weten dat het instellen van de Nationale Commissie tegen Pornografie tot gevolg heeft gehad dat „het verschrikkelijke verschijnsel kinderpornografie” in een jaar tijd al grotendeels is verdwenen.

Enkele recente uitspraken van het Hooggerechtshof bieden ook al mogelijkheden om extra maatregelen tegen pornografie te nemen. Een uitspraak steelt plaatselijke autoriteiten in staat om „volwassen” boekwinkels naar de uitboeken van verschillende soorten te verbannen door middel van de instelling van verordeningen per wijk. Door een andere uitspraak kan de politie bevestiging krijgen op materiaal dat zich bij de steeds populairder wordende videotheek bevindt.

Geen verband

Religieuze conservatieven voeren al jaren strijd tegen pornografie. Ze trokken zich niets aan van de nogal vrijzinnige conclusies van een eerdere commissie, die in 1970 verslag had uitgebracht over de verhouding tussen verband kon worden bewezen tussen pornografie en seksueel geweld of anderszins antisociaal gedrag. De toenmalige president Richard Nixon wilde die conclusies niet overnemen. De conservatieven putten daar weer mees uit.

Reagan stelde echter in 1984 op-

nieuw een commissie inzake pornografie in. Onder leiding van voorzitter Hudson gingen de leden op stap in drie pornoshops in Houston. Ze gingen ook naar de achterkamertjes om te kijken hoe het daar toeging. In Hollywood bezochten ze filmstudio's om na te gaan hoe erotische films worden gemaakt. En ze probeerden bewijzen te vinden voor een mogelijke relatie tussen pornografie en de georganiseerde misdaad in New York.

De commissie vroeelde talloze boeken, tijdschriften en videobanden na op hun erotische inhoud. Ze keken ook vele uren naar de zogeheten „volwassen” kabeltelevisiezenders en namen kennis van het verschijnsel van de telefoon-porno-dienst, waarin hygende sprekers de bellers seksuele boodschappen in het oor fluisterden. En ze bezochten heel wat peep-shows. Kortom, ze vervuuden hun stiekem naar eer en geweten.

Toch denken veel mensen die bij de activiteiten van de commissie betrokken zijn, dat een terugkeer naar de jaren vijftig, toen de openbare verkoop van erotisch getinte publicaties verboden was, niet meer mogelijk is. Naar wordt aangenomen zal de commissie voortaanlijk maatregelen adviseren tegen erotische tijdschriften en tegen films. Van nageluitrekkende boeken verwacht men minder gevaar. Het commissie-lid Barry Lynn zei daarover: „De oerlog is nu verklaard aan tijdschriften en films.”

HTK 9-4

Staatssecretaris Van der Reijden: 'Mijnheer de Voorzitter, ik wil daar nu de volgende kanttekening bij maken. Mijn bezwaar richtte zich eveneens tegen de terminologie van het amendement. Als wordt overgaan tot uitbreiding van de vervolgingsgronden, in 1986, dan zal mijn mening bij dit amendement, dat toch licht ingegeven is, zijn door de hedendaagse optellingen, op zijn minst getracht moeten worden aansluitend te zoeken bij hedendaagse wetgeving over discriminatie. Ik denk dan aan de Grondwet, waarin gesproken wordt - de heer Eurling heeft daar eerder in de schriftelijke discussie ook naar verwezen en herhaling van zijn opmerkingen brachten mij op deze overweging - over levensvervolgung, politieke gezindheid, ras, geslacht of discriminatie op welke grond dan ook. In het Wetboek van Strafrecht wordt gesproken over ras, godsdienst en levensvervolgung.

In artikel 137a wordt daarnaast gesproken over aanzetten tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig opbrengen tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, godsdienst of levensvervolgung. In de Vreemdelingenwet wordt gesproken over een aantal van die zaken maar ook over een bepaalde sociale groep. In het verdrag betreffende de status aan vluchtelingen wordt gesproken over ras, godsdienst, nationaliteit en het behoren tot een bepaalde sociale groep of een politieke overtuiging.

Ik heb kennis genomen van het feit dat de Kamer juist deze terminologie heeft gekozen en niet bij voorbeeld de terminologie die veelvuldig in de schriftelijke voorbereiding is gebruikt, namelijk seksuele geaardheid of seksuele gerichtheid. Ik heb goed begrepen dat de Kamer met opzet voor de term homoseksualiteit heeft gekozen. Ik heb er betrekke aan indien de Kamer in tweede termijn het amendement verdedigt - ik ga daar eigenlijk van uit - over de tekst die in de wet zou moeten komen, dat het overleg te voeren met de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken.

De heer Worrell (PvdA): Daar kunnen wij natuurlijk niet anders dan begrip voor hebben. Het amendement ligt er echter al vier weken. Waarom heeft de staatssecretaris die tijd niet gebruikt om helderheid te verschaffen over deze zaak? Wij moeten nu namelijk weer wachten totdat dat advies binnen is. Dat betekent weer een vertraging. De staatssecretaris had, gezien zijn betoog, beide bewindsleden binnen die vier weken hun mening kunnen vragen over de tekst.

Staatssecretaris Van der Reijden: Ik wilde eerst afwachten of ik de Kamer vandaag zou overtuigen, ik heb het amendement ontvallen. Wordt de Kamer daarvoor overtuigd, dan behoeft ik helemaal niet over de terminologie te praten. Ik acht ook niet uitgesloten dat de Kamer zelf, mijn betoog gehoord, met een andere terminologie wil komen, ik denk dat dit bij de regels van het parlementaire spel hoort. De Kamer krijgt eerst mijn reactie. Ik geef haar dan graag de gelegenheid om argumenten te weeten. Indien zij in tweede termijn laat blikken dat zij ze te licht vindt, vraag ik of ik er in het kabinet nog even over mag spreken.

Mevrouw Lucassen-Staatsreiter (VVD): Op zichzelf hadden wij geen bezwaar tegen de term 'seksuele geaardheid'. Omdat in de politieke kring van de staatssecretaris werd gedacht dat dan ook de pedofiele aronding zou vallen, hebben wij specifiek voor de term 'homoseksualiteit' gekozen. Als de staatssecretaris duidelijk zegt dat hij geen bezwaar heeft tegen de term 'seksuele geaardheid' en dat de pedofiele daar niet onder valt, zijn wij vast wel bereid dat te wijzigen in de zin die hij aangeeft.

Staatssecretaris Van der Reijden: Moet ik begrijpen dat mevrouw Lucassen mij in de onderlinge discussie tussen de kamersleden betreft? Zij spreekt over de politieke kring van de staatssecretaris, ik denk dat zo veel beter mevrouw Cornelissen hierover kan aanspreken dan mijn ik geef mijn mening over de aandoening die nu in het amendement staat en niets meer. Ik heb daar geen overleg over gehad met mijn politieke achterban.

Mevrouw Lucassen-Staatsreiter (VVD): Dat was misschien beter geweest.

Staatssecretaris Van der Reijden: Waarom zou dat beter zijn geweest? Ik heb volstrekt, bijna logistiek nu, aangegeven wat mijn overwegingen zijn. De eerste waren fundamenteel: Ik ontlaad het amendement, ik heb mijn koele beschouwing - helaas moet die koele zijn - gegeven voor het geval het amendement toch wordt gehandhaafd.

Mevrouw Lucassen-Staatsreiter (VVD): Ik probeer aan te geven, dat wij best bereid zijn in de richting van de wens van de staatssecretaris op te schuiven.

Staatssecretaris Van der Reijden: Ik ben u daar dankbaar voor.

Mevrouw Lucassen-Staatsreiter (VVD): Tot uw dienst! Wij weten echter niet of de pedofiele onder de term 'seksuele geaardheid' valt. Het leek mij daarom verstandig, die vraag aan de staatssecretaris te stellen. **Staatssecretaris Van der Reijden:** Ik heb twee ministers genoemd die in de politieke achterban van mevrouw Lucassen horen. Zo wordt het evenwicht weer hersteld.

Cornelissen (CDA)

Over het punt van de seksuele geaardheid als vervolgingsgrondslag zal ik aanmerkelijk korter zijn. De regering heeft in haar antwoord op herhaalde vragen van het CDA om omlers nu steeds geen antwoord gegeven. Er zijn drie aanvragen afgewezen en verder weten wij nog niets. Het is er jammer dat de diverse instellingen in ons land ons niet van meer criteria's materiaal kunnen voorzien. Naar mijn oordeel is het noodzakelijk dat de Kamer over dergelijke gegevens beschikt. Ik waardeer het dat de staatssecretaris op herhaald aandrigen onzerzijds getracht heeft gegevens te verkrijgen.

De RIDD kan ze hem niet geven. Men had een onderzoeker gevraagd de gegevens te verzamelen, de eerste en tweede onderzoeker weigerde de opdracht en uiteindelijk is een derde onderzoeker bereid geworden. Het zou nu logisch zijn te wachten tot die derde onderzoeker zijn rapport publiceert.

Maar zoals ik gisteren ook al heb gezegd, mogen wij geen mensen tekort doen die werken op grond van hun seksuele geaardheid zijn vervolgd. Ik zou dan zeggen: Laten wij ze nu maar in de wet opnemen en leg de bewijsplast bij de regering. Met ergere woorden laat in dit geval sprake zijn van omgekeerde bewijspast, dat doen wij vaker bij dit soort wetten, dus dat kunnen wij voor deze zaak ook doen. Ik handhaaf daarmee onze handtekening onder het amendement van de heer Worrell.

De staatssecretaris heeft gesproken over de invulling van het voorwettelijke in het amendement in vergelijking met andere wetten. Het is erg goed om te komen tot een harmonisatie van wetgeving. Het gaat nu om een zeer specifieke wetgeving. Wij spreken nu over de vervolgingsgrondslag. Daar kunnen de wetten die de staatssecretaris noemde, niet direct bij betrokken worden. Het zal duidelijk zijn dat ook door de fractie van het CDA dubbelte wordt beleiden wij hebben hierover geen overleg gevoerd met de staatssecretaris. De heer Worrell sprak in zijn amendement over seksuele geaardheid. Daarover

werd ook steeds gesproken in de schriftelijke voorbereiding.

Wij hebben gevraagd of dat begrip niet vervangen kon worden door 'homoseksualiteit'. Onder seksuele geaardheid kunnen ook andere uitingen worden verstaan, die op ons een negatieve indruk maken. Dat is wellicht grof uitgedrukt, ik denk in dit verband onder andere aan de pedofiele. Dat zouden wij zeker niet willen zien als een grondslag voor een uitkering. Wij wachten het overleg met Justitie en Binnenlandse Zaken af. De indianen van het amendement is graag op ons verzoek ingegaan. De categorie die wij hier graag bij willen betrekken, zal niet groot zijn.

De heer Worrell (PvdA)

Da komt de staatssecretaris met te vraag of wij bereid zijn het woord 'homoseksualiteit' te wijzigen in 'seksuele geaardheid'. Mevrouw Cornelissen heeft er eerder over gesproken. Op verzoek van de CDA-fractie, waarmee wij altijd zeer cooperatief samenwerken, hebben wij die term gewijzigd, omdat ik het ook eens ben met mevrouw Cornelissen. Wij vinden dat voor bijvoorbeeld pedofiele er niet in zou moeten. Dat is op dit moment niet aan de orde. Het ging ons precies om homoseksualiteit. Nogmaals, er mag een minister van Justitie gevraagd worden, er mag een minister van Binnenlandse Zaken gevraagd worden, er mag een onderzoeker zijn naar de terminologie bij andere wetten.

Het gaat hier om een specifieke wet voor onroerzakeffactoren en het gaat ons om een heel specifieke groep mensen die vervolgd zijn vanwege hun homoseksualiteit. Dat willen wij in de wet. Dat staat in het amendement. Om het kan u mededelen dat ik bij navraag bij mijn collega's nog geen neiging heb gezien om op dat punt iets te wijzigen. Ik begrijp ook niet waarom de staatssecretaris dat per se zou willen. Wat zou de grond zijn? Hij heeft zelf een aantal wetten aangehaald waarin hij een aantal vormen van terminologie, gepaard aan een of woorden, voorgeeft.

Ik zie niet in waarom dat in deze wet precies zou moeten sporen. Ook in de wetten die hij noemt wordt weer gesproken over groepen of allen. Het lijkt mij in dit geval beter dat juist wordt voorkomen dat de zaak breed wordt opgezet. Het moet worden gericht op deze groep.

Staatssecretaris Van der Reijden: Voorzitter! Vervolgens komt de vraag aan de orde of de homoseksuele geaardheid als vervolgingsgrond in de WUV moet worden opgenomen. De standpunten over en weer zijn bekend. Het is duidelijk dat ik de Kamer niet zal kunnen overtuigen. Het is duidelijk dat regering en parlement op dit punt niet nader tot elkaar zullen komen. Ik constateer dat de Kamer er zeer na hecht, de WUV op dit punt te wijzigen en aldus uitbreiding te geven aan de vervolgingsgronden.

Ik gaf in eerste termijn te kennen behoefte te hebben aan nader overleg over de terminologie van het amendement. Ik heb dat overleg gevraagd en daarbij de door de Kamer gekozen terminologie juridisch op haar merites laten bezien. Gebleken is dat de tekst van het amendement inderdaad de breedte jaagde die de Kamer aan de vervolgingsgronden wenst te geven.

Een andere formulering - teksten om te komen tot een harmonisatie wetten of verdragen - zou daartoe geraspdeeld - zal zoals reeds door de Kamer in tweede termijn werd opgemerkt - ongewild steeds ruimer zijn en daardoor de bedoeling niet juist geven. Ik concludeer dat wij het over de terminologie eens kunnen zijn. De regering zal het oordeel over het amendement over aan de Kamer.

Debat over voorstel van wet uitkering vervolgingslachtoffers

CDA: alternatieve leefvorm zelfde recht als gewide

CDA bepleit 'homo(uwelijk)'

(Van onze politieke redactie)

Den Haag - Een CDA-commissie wil een bijzonder soort huwelijk mogelijk maken voor homoseksuelen die langdurig samenwonen, in de vorm van een registratie als 'samenlevers'. Betrokkenen zouden dan precies dezelfde rechten en plichten krijgen als getrouwde partners. Daarnaast bepleit de commissie dat ongetrouwde samenwonende mensen (homo- en hetero) niet kunnen laten registreren als 'samenwoners', die in op financieel-economisch gebied als een eenheid worden behandeld.

"Twee-relaties" mogen zich laten registreren, maar het hoeft niet. Maar aan registratie moeten wel bepaalde belasting- en andere voordelen verbonden zijn, zo stelt de CDA-commissie. Daar staat tegenover dat 'samenlevers' en 'samenwoners' door zich te laten registreren een onderhouden- en alimentatieplicht aangaan.

Het Wetenschappelijk Instituut van het CDA presenteert dit voorstel - onder de titel $1+1 = \text{samen}$ - gisteren in Den Haag. De bedoeling van de diverse registratiemogelijkheden is om "publieke erkenning" te krijgen voor de verschillende soorten van huwelijkelijke relaties. Door de vrijwillige registratie kan ook een bepaald pakket rechten en plichten worden toegekend voor verschillende soorten van samenwonen en dat vindt de CDA-commissie gunstig.

Homooseksuelen die van plan zijn langdurig samen te wonen, kunnen zich in het CDA-plan opgeven als 'samenlevers'. Zij krijgen daarmee alle huwelijkelijke rechten en plichten, waaronder ook het recht op adoptie van één of meer kinderen. Zij kunnen elkaar naast dragen, van elkaar erven zonder testament, en opvoert. Homoëksuele paren als gewone gehuwd laten registreren is volgens de CDA-commissie door internationale verdragen niet mogelijk. Bovendien worden een homoëksuele 'twee-relatie' door de samenleving en 'de betrokkenen zelf' toch te veel als iets apart beschouwd, stelt commissie-voorzitter Bot-Van Oijen.

Registratie moet ook adoptie mogelijk maken

Par 29-5

Een minderheid van de commissie, aangevoerd door het lid Van Mourik, is overigens tegen het institut van homoëksuele 'samenlevers'. Deze groep vindt dat homoëksuele paren zich duidelijk onderscheiden van gehuwde echtparen dat een gelijkstelling met het huwelijk te ver gaat. Professor Van Mourik (Internationaal Recht in Leiden) zei daar tijdens de persconferentie over dat het verschil 'met name in de voortplanting zit'. Adoptierecht voor homo's gaat Van Mourik en de zijnen te ver.

"Een kind met twee vaders of twee moeders, daar kan ik niet aan wennen. Ik denk ook niet dat ik lang genoeg leef om daar aan te wennen." Homoëksuele paren kunnen daarom, in dit minderheidsstandpunt, zich alleen maar aanmelden als 'samenwoners'. Deze gaan geen familierechtelijke betrekkingen aan, kunnen niet samen adopteren, maar zijn wel financieel-economisch aan elkaar verbonden.

De meerderheid van de commissie komt dus uit bij drie vormen van registratie: gewone gehuwd, 'samenlevens' en 'samenwoners'. De minderheid onderscheidt naast het huwelijk alleen het institut 'samenwoners'. In beide standpunten kan onder samenwoners van alles worden verstaan: broer en zus, moeder en dochter, een hetero-paar dat per se niet wil trouwen, een homo-paar dat niet als 'samenlevers' te boek wil staan, enzovoort. Wie zich niet onder een van deze noemers laat registreren staat te boek als voorouder. Daaraan worden in de belastingafer nadien verbonden.

Bsschop Gijsen tegen plan CDA voor homofielen

HILVERSUM (ANP) - Bisschop Gijsen van Roermond wijst het CDA-voorstel om alternatieve samenlevingsvormen dat het huwelijk wettelijk te kunnen laten vastleggen niet klein van de hand.

In het NOB-journaal oerode hij dondersdagavond felle kritiek op het CDA-plan $1+1 = \text{samen}$, dat daarin voorstelt. De nota, die woensdag door het wetenschappelijke bureau van het CDA werd gepresenteerd, pleit er onder meer voor homoseksuelen de kans te geven hun relatie te laten registreren. Dit zou voor hen dezelfde rechten en plichten opleveren die voor gehuwden gelden.

"Ik denk", aldus Gijsen onder andere, "dat het niet gelukkig is dat andere relatievormen gelijkgesteld worden met het huwelijk". Daardoor komt volgens de bisschop een 'hoofdprijs' van de samenleving in gevaar. "Ik kan alleen maar hopen dat het idee niet wordt overgenomen".

Ook het OOC, de belangenorganisatie voor homoseksuelen, is

Den Haag (ANP) - Voor tweerelaties homoëksuele of samenwoners moet de mogelijkheid worden geopend om hun relatie te laten registreren. De overheid moet aan die registratie op alle belangrijke terreinen gelijke verbinden en daaraan voortvloeiende rechten en plichten toekennen als bij het huwelijk.

Dat is een van de hoofdthema's in een woensdag uitgebrachte studie van het wetenschappelijk bureau van het CDA, uitgebracht onder de titel $1+1 = \text{samen}$.

Met nadruk wordt in de studie aangehouden op het scheppen van een gelijke behandeling en rechtbescherming van andere samenlevingsvormen aan het huwelijk. Naast het huwelijk worden als leefvormen genoemd samenlevens (homoëksuele tweerelaties, samenwonende echtparen, tweerelaties), voorouder-

ers en alleenstaanden. De overheid, aldus het rapport, mag in het bijzonder in ontlastingsgebied geen onderscheid maken naar geslacht en seksuele geaardheid. Overheidsinstellingen moeten de mogelijkheid te veranaloëgewijze grondslag mogen niet wettelijk worden vastgelegd. Het is de taak van de overheid te handelen, zo zegt het rapport. Het wordt aan de rechter overgelaten te bepalen of in een concrete situatie van onrechtvaardig handelen sprake is.

Het CDA-rapport is vooral bedoeld de discussie over tweerelaties te stimuleren. Het brengt, met het oogmerk de beoogde rechtbescherming te bereiken, in het bijzonder de realisatie. Met opzet is ervan afgezien het rapport nog tijdens de recente verkiezingscampagne te publiceren, zo werd dinsdagvraagst meegedeeld.

CDA en homo's

VOOR onkerkrijken oogt het niet als een historische doorbraak, maar vanuit de Nederlandse confesie bekeken betekent het toch nogal wat: een commissie van het CDA wil aan homofielen paren dezelfde rechten en plichten geven, die nu al voor heteroëkselen gelden.

In de vise van een CDA-commissie kunnen homo's straks naar het gemeentehuis gaan om te trouwen, ze mogen dan kinderen adopteren, en kunnen het huwelijksgeregeld samenwonen. Het huwelijk wordt dan ook een beetje anders. Het huwelijk wordt dan ook een beetje anders. Het huwelijk wordt dan ook een beetje anders.

Deze officiële erkenning van de homofiële relaties lijkt een belangrijke stap voorwaarts te betekenen bij de wijk waarop in kerkelijke kring nog geregeld wordt geweerd bij het idee dat twee mannen of twee vrouwen een verbinding hebben. Samenlevens noemt het CDA dat nu. Niet te verwarmen met samenwoners dat zijn in de christelijk-democratische visie mensen die wel op hetzelfde adres wonen en een financiële band hebben, maar geen seksuele relatie onderhouden.

Een minderheid uit de CDA-commissie is van mening dat de samenlevens en samenwoners dezelfde status moeten hebben. Want essentieel in het CDA-rapport is dat homo's die dezelfde rechten willen hebben als hetero's, zelf het initiatief moeten nemen om zich ten stadihuwde te laten registreren. Een minderheid in de commissie voelde niet voor een aparte registratie van homo-samenlevens, en mensen die samenwonen.

Het is jammer dat de meerderheid daar wel voor heeft gekozen. Want als de denkbeelden van het CDA ook werkelijkheid worden, wat in coalities met VVD of PvdA nog maar zeer de vraag is, dan worden samenlevende homo's apart geregistreerd. De meerderheid van de commissie heeft daaraan ook homofiële rechten in internationale verdragen niet worden erkend. De tweede reden is dat een verschil in aard tussen homoëksuele en heteroëksuele relaties voortvloeiende uit de verschillen in de samenleving als zodanig wordt bevestigd.

Het doel van de CDA-commissie zou echter moeten zijn om een verandering in dat maatschappelijke denken te bevorderen. In plaats van zich bij bestaande onderscheid tussen homo's en hetero's aan te verlaten. Het betoep op internationale recht lijkt in dit verband wel erg gezocht.

Fietelijk betekent het dat in de vise van de CDA-commissie er een maatschappelijk verschil dient te blijven bestaan tussen homo's en hetero's. Ze worden als te verschillen laten registreren, het officiële erkennen. Maar het feitelijk onderscheid blijft.

Dat blijkt, helaas, niet alleen uit de alderdierlijke registratie, maar ook uit bijvoorbeeld de mogelijkheid voor gehuwde paren om te trouwen. Het huwelijk wordt dan ook een beetje anders. Het huwelijk wordt dan ook een beetje anders. Het huwelijk wordt dan ook een beetje anders.

Ook blijft het CDA niet als destig bij de parlementaire bespreking van de Wet Gelijke Behandeling. Vasthouden aan het recht van scheidingen en actualiteitsveranderingen om homo's op grond van hun seksuele oriëntatie niet voor de klas te krijgen moeten.

Daarom het werk van de commissie is vanuit het confessionele vlakkeerd een poging om het onderscheidende onderscheid tussen homo's en hetero's te wettelijk te maken. Maar in principe leveren de voorstellen niet aan homofielen een erkenning op. Geben het bestaande denken in de kerken is dat op dit moment misschien ook nog te vroeg. Het is niet duidelijk dat het rapport een waarheid is, maar een stuk in de praktijk. Hetzelfde erkentende van de

Advocatuur uit kritiek bij eeuwfeest Wetboek van strafrecht

'Overheidsmaatregelen leiden tot afbraak van rechtsbescherming'

7-13-5

door Henny de Lange

DEN HAAG. — Het ministerie van Justitie zou een voorbeeld moeten nemen aan het hotelweten. Daar weten ze tenminste wat efficiënt werken is. Een hotelkamen kan met een druk op de knop zien waar nog bedden beschikbaar zijn in de aangestelde hotels. Justitie belt iedere dag het hele land rond om erachter te komen of er nog cellen vrij zijn in huizen van bewaring."

Mr. J. Glas, de deken van de Nederlandse Orde van advocaten, liet het niet bij dit voorbeeld. In gesuren en kleren vertelde hij over griffiers die op een simpel typemachine- en elenlange stukken moeten uitschrijven. En over geurloze hoornen die uren duren omdat alles ter plekke opgevoerd moet worden. "Wat liet er meer voor de hand dan de afschaf van een simpele tekstverwerker?"

Met symposia, een gedenkboek en de uitgave van een speciale postzegel wordt dit jaar het eeuwfeest van het Wetboek van strafrecht gevierd. Ook de orde van advocaten wilde op het jubileum graag een steentje bijdragen aan deze jubileumviering. Al deed ze dat wel op een geheel eigen wijze. Het lijkt allemaal zo leuk en aardig, die festiviteiten rond het eeuwfeest, maar er is nog een andere kant van de medaille. "In die vier gisteren uitvoering gegeven" door de orde van advocaten.

Maatregelen

In schrift ontworpen de groot-schalige viering van het 100-jarig bestaan van het Wetboek van strafrecht, staat volgens Mr. Glas de maatregelen die de overheid wil doorvoeren om de strafrechtpleging een beetje beter te maken en het gerechtelijke apparaat te ontlasten. Dat laatste is juist de orde van advocaten toe. De politie, het openbaar ministerie en de rechterlijke macht zitten te springen om mensen. De achterstand in de afhandeling van strafzaken groeit met de dag.

Bovendien is er sprake van een groot tekort aan gevangenis-

Algemeen deken van de Nederlandse Orde van advocaten, Mr. J. B. Glas. "Het lijkt allemaal zo leuk en aardig, die festiviteiten rond het eeuwfeest, maar er is ook een andere kant van de medaille."

capaciteit. "Je zou mogen verwachten dat de overheid streeft naar een adequate bezetting en een efficiëntere werkwijze van openbaar ministerie en rechterlijke macht voor de strafrechtpleging. Wij hebben het ministerie van Justitie op dit punt ook tal van praktische tips gegeven. Maar de overheid komt niet massaal op de voorgrond, maar de afbraak van de rechtsbescherming", aldus Mr. Glas.

De orde van advocaten is zeer verontrouwd over de maatregelen die de overheid wil invoeren in de strafrechtpleging. Ze dagen wetvoorstellers om de mogelijkheid te beperken bewaarschrijven in te dienen tegen de dagveraring, en het verplichte verhoor op de vordering van gesamenstelling af te schaffen. Ook is men van plan om mensen die door de politierechter zijn veroordeeld, in hoger beroep niet meer door drie rechters maar nog maar door één te laten be-rechten.

Kritiek heeft de orde verder op wetvoorstellen over het legiti-miseren van vonnissen zonder motivering en het anderszins aanpakken van verzoeken. "Al deze voorstellen bij elkaar genomen een bedreiging van de rechtspraak", constateert Glas. De orde van advocaten meent dat voor Justitie in de komende kabinetperiode meer tijd beschikbaar moet worden ge-geld. Alleen dan kan het appa-rat van de strafrechtpleging op-ge-date worden gemaakt.

De financiële situatie van ons land mag volgens de orde geen excuus zijn om te behouden de rechtsbescherming. Als Nederland tenminste de pre-mie van rechtsstaat over-nut wil houden.

Klachtenlijn

Naast een klachten lijn had de orde van advocaten ook nog een ander bijdrage aan de jubileumviering in petto. Op het caducor van de orde in Den Haag zal een "klachtenlijn" worden geopend, waar onbe-lustbare gevallen van beschie-

nis op het politiebureau kun-nen worden gemed. Als gevolg van het tekortkort in huizen van bewaring worden steeds meer gedetineerden in politie-ellen ondergebracht. Deze cellen zijn absoluut niet ge-schikt voor een langdurig ver-blijf.

Er is volgens Mr. Glas sprake van grove wan toestanden en dramatische ontplooiingen. Van januari tot 10 april van dit jaar hebben in totaal 288 men-sen gevangen gezeten in een politiecel. In Den Haag werd een record geboekt: daar ver-blijft iemand maar liefst twee maanden en vier dagen in een politiecel. Een verblijf in een politiecel is voor maximaal vier maanden vrij maximaal vier maanden.

Met de informatie die binnen-komt via de "klachtenlijn" denkt de orde meer presen-te te kunnen uitbrengen op het mi-nisterie van Justitie. Druk van de kant van de advocatuur kan helpen. Sinds bekend is dat ook kinderen op politiebureau ge-vangen worden gezet, wordt op de politiebureau veel meer moeite gedaan om plaats te vinden in de jeugdhuisen van bewaring. Glas: "Volmaakt is het nog niet, want advocaten weeten dat ook in het land kinderen in een politiecel. Maar er wordt nu aandacht verleend dat rondgevoerd of er iets is, hoe onaanvaardig dat ook

Oude wens

De orde besloot haar bijdrage aan de jubileumviering niet te beperken tot een oude wens. Al jaren probeert de balie van de Orde van advocaten aan de hand van de veranderingen in het politieveld. Verhoor kan een verandering door de orde zonder dat daar een advocaat bij is, versnoot volgens Mr. Glas het evenwicht in het strafproces.

Het zwartepunt van het strafproces is verschoven naar de voorname van het opvoering van de zaak. Daarop heeft de verdediging nu nau-welike greep. De raadsman kan er bovendien op rekenen dat de verdachte niet het slachtoffer wordt van intimidatie en stress. Het argument dat de politie de zaak niet "rood" kan krijgen als er een advocaat bij het verhoor zit, is nu niet meer van toepassing. "Wat in de Verenigde Staten, Engeland en Denemarken kan, kan hier ook."

Geen feest

NAC 13-5

DIT JAAR IS HET HONDERD jaar geleden dat het wetboek van strafrecht in werking trad. Het wordt heracht: er is zelfs een herdenkingspostzegel verschenen. De toezetting is er van gepaste tevredenheid. Onze strafrechtpleging geldt in de wereld als gematigd en verlicht en dat willen we in zo'n herdenkingsjaar best weten.

Maar het is geen feest. De Nederlandse orde van advocaten presenteerde gisteren een hele serie klachten aan de pers, variërend van het te lang vasthouden van verdachten in politiecellen die daarvoor ongeschikt zijn, tot het vervangen van collegiale rechtspraak in hoger beroep door een alleenzittende rechter.

En dan is er het eeuwige punt van de aanwezigheid van de raadsman bij het politieverhoor. Een simpele eis van gerechtigd in een systeem dat er van uit gaat dat de verdachte niet tot antwoorden verplicht is. De politie moet dat tegenwoordig ook weer met zoveel woorden meedelen. Maar de raadsman op het politiebureau blijft taboe.

Zoals elk taboe is deze hardnekkige weerstand niet helemaal rationeel: Engels onderzoek liet in 1982 zien dat vanuit bewijstechnisch oogpunt het verhoor in 56 procent van de zaken eigenlijk niet nodig was omdat voldoende ander bewijsmateriaal voorhanden was. In Engeland mag de advocaat dan ook bij het verhoor zijn.

STUK VOOR STUK ZIJN de klachten van de balie met strafzaken is de oplossing. Al die details tellen op tot een serieuze afbraak aan de verdediging in strafzaken en een zorgvuldige rechtspraak. Dat valt moeilijk meer te rijmen met de verzekering van minister Kort-hals Altes (justitie) bij zijn aantreden dat de eisen van de rechtsstaat steeds de grens zouden markeren van het dic-taal van een no-nonsense-beleid.

Er is inmiddels een prioriteit zo gerakt. Dat was geen natuurverschijnsel maar gebeurde in de volle aanwe-zigheid van de minister van justitie. Het is wrang — en veelzeggend — dat Mr. Kort-hals Altes uitgerend door de balie, die hij zelf zo lang heeft gesierd, tot de orde moet worden geroepen.

Met reden verwijt de Orde de overheid dat zij nalaat met structurele verbeteringen te komen. De kwaliteit van onze justitie staat toch reeds op de tocht. "Het regie-ren der werkzaamheden is hoofddoel geworden" verzuchtte prof. Singer-Dekker enige tijd geleden over het Openbaar Ministerie. "het produkt lijkt bijzaak". Door de centralisatie en bureaucratische aanpak van het departement zit, zoals een andere hooggeleerde waarnemer, prof. 't Hart signaleerde, de justitie zichzelf steeds meer in de weg.

De slechtste oplossing is de rechter dan maar te ontlasten van de plicht de bewijsvoering te motiveren (de zogeheten "kop/staart-venissen") of raadslieden te blijven geven van politieverhooren. Deze vormen van justitiële gemak-zucht werken alleen maar nieuwe in de hand. En de gevaarlijke mawing dat de handhaving van de rechts-ode op een koopje kan.

Nithoven strafrechtspleging gevreesd

VH 13-5
Van onze verslaggever
VICTOR LEBESQUE

DEN HAAG — Bezuinigingen op Justitie doen fundamenteel gebrek aan de verdediging van verdachten en aan een zorgvuldige strafrechtspraak. Dat stelt de Orde van Advocaten, die bij het ministerie van Justitie bewaar heeft gemaakt tegen een pakket recente wetsvoorstellen waarmee beoogd wordt het gerechtelijk apparaat te ontlasten. „Met die voorstellen gaan we ernstig in de fout“, aldus de deken van de Orde, mr. J. Glas.

De Orde van Advocaten gaat in Den Haag een centrale medikamer inrichten waarin advocaten in strafzaken klachten over coöperatieve dienstverlening kunnen doorgeven. De orde bepleit voorts weerspreking waardoor het mogelijk wordt dat verdachten al tijdens het politieverhoor kunnen worden bijgestaan door een raadsman.

Steeds meer verdachten brengen een — te groot — deel van de voorlopige hechtenis door in celstrafpolitiebureau's. Volgens de wet behoort die hechtenis te worden ondergaan in huizen van leverborg, maar bestaat een chronisch tekort aan plaatsen. Zelfs kinderen worden vastgehouden in politiebureaus. Deken Glas spreekt over „grote wan toestanden en dramatische onoplos-

vingen“. Verdachten die in politiebureaus worden vastgehouden zijn geheel onttrokken aan controle door het Openbaar Ministerie. Alle advocaten wordt gevraagd opduiken in politiebureaus gedurende een periode van meer dan tien dagen in mei 1985 om de centrale in Den Haag. Met de verkregen informatie wil de orde actie ondernemen.

Volgens Glas zou er een centraal geautomatiseerd register zoals door het kabinet wordt gebruikt — moeten komen om onmiddellijk inzicht te krijgen in de beschikbare celruimte in de huizen van leverborg. „Lever een verdachte vasthouden in een huis van bewaring is een uitloot van het land dan in een niet toereikende politiebureau“, aldus Glas.

Formateur

De Orde van Advocaten heeft een aantal mistanden in het rechtsbestaan aan de rijkse griffie en al daardoor rapporteren aan de toekomstige kabinetformateur. De orde draagt ook oplossingen aan. Daarvoor moet meer geld voor justitie beschikbaar komen. Het beschikking van prioriteiten is volgens Glas wellicht noodzakelijk. Zo denkt de orde bijvoorbeeld aan uitsluit van de invoering van het Nieuw Burgerlijk Wetboek.

Dit jaar wordt in Nederland het honderdjarig bestaan van het Wetboek van Strafrecht gevierd. „Die viering heeft een schaduwzijde. Het strafrechtspleging anno 1986 heeft te kampen met ernstige onderbenutting bij de politie, het Openbaar Ministerie en de rechterlijke

macht. Er is een dramatisch tekort aan gevangenisplaatsen en er zijn groeiende achterstanden in de afhandeling van strafzaken. De berechting van verdachten laat soms wel twee jaar op zich wachten“, aldus Glas.

De minister van Justitie wil ter oplossing van de problemen een aantal procedurele vereenvoudigingen invoeren. Zo ligt er het wetsvoorstel voor meer rechtspraak door afsluiting van rechtszaken. Een door de kantoorrechter of de politierechter veroordeelde zou in hoger beroep bij respectievelijk de rechtbank en het gerechtshof niet meer terecht staan voor een driehoekig rechterlijk college, maar berecht worden door slechts een rechter.

Voorts wil de minister beperkingen stellen aan het indienen van bewaarschriften tegen de dagvaarding en het verplichte verhoor door de raadsman van de rechtbank bij de beslissing over gevangenhouding afschaffen. Bewaar maakt de orde ook tegen het voornemen tot legalisering van de zogenaamde kopmaats-vonnissen, dat zijn uitspraken waarin de rechterlijke motivering voor strafrepleging ontbreekt.

Volgens de Orde van Advocaten worden met de wetsvoorstellen maatregelen die bij een behoorlijk strafproces horen overboord gezet en gaat de rechtspraak kwaliteitsverliezen lijden.

De orde bepleit eerst de beëindiging van het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht uit te breiden. Bovendien wordt het de hoopste tijd dat het justitie

apparaat kan gaan werken met hedendaagse — elektronische — administratieve apparatuur die de gezamenlijke kosten zal verminderen.

Al jarenlang juert de balie voor bijstand van de verdachte bij het politieverhoor dat wordt afgenomen tijdens de eerste zes uur na de aanhouding. Volgens de Orde van Advocaten is de hulp van een advocaat in dat stadium noodzakelijk voor een behoorlijke verdediging in strafzaken, omdat het zwaarwettig van het strafproces is verschoven naar de voorfase van het opsporingsonderzoek. Het verhoor door de politieambtenaar is bevestigend voor de strafrepleging, zijn proces-verbaal blijkt vaak doorslaggevend. Verbalisanten leggen verdachten soms verklaringen of bekentenissen in de mond in bewoordingen die niet eens tot de taalzaak van de betrokkene behoren.

Volgens Glas is de aanwezigheid van een advocaat ook gewenst om de verdachte niet het slachtoffer te laten worden van een situatie van stress en intimidatie, waartoe aanhouding, insluiting en verhoor zonder enige bijstand kunnen leiden. Uit politiebureaus is kritiek gekomen op de wens van de advocaten vroeg ingeschakeld te worden. Volgens Glas baseert de politie haar bewaars op het argument „dan krijgen we de zaak niet meer rond“. Bovendien zou volgens de politie de advocaat de „vertrouwensrelatie tussen verdorrend onderzoeker en verdachte“ kunnen verstoren. Argumenten die volgens de Orde van Advocaten juist pleiten voor de aanwezigheid van een raadsman die erp kan toezien dat de aan de verdachte toegekende proceduren worden niet worden geschonden.

De orde heeft geen berekening gemaakt van kosten van de voorgestelde procesrechtelijke verbeteringen. „De financiële consequenties dienen bij de komende kabinetformateur juist gesteld te worden. Het aantal medewerkers dat ter kennis van de politie kwam in de jaren van 1980 tot 1984 met vijftig procent gestegen. Het apparaat voor de strafrechtspleging is zwaar getuig gebouwd. De zorg voor de rechtspleging is een primaire taak“, aldus Glas.

Over de haalbaarheid van de voorstellen van de orde zegt de deken: „De praktijk leert dat als je piept er wel mogelijkheden zijn“.

Het strafrecht is een topzware kerstboom

Van een onzer verslaggevers

ROTTERDAM — Het wetboek van strafrecht bestaat honderd jaar. „Laten we de komende eeuw proberen het strafrecht af te bouwen. We zouden alvast kunnen beginnen met het 'schonen' van het wetboek van strafrecht.“

Deze prukende uitnodiging ging vooral aan de 'alternatieve' herdenkingsleerkrachten die gistermiddag op de Erasmus-universiteit in Rotterdam werd gehouden ter gelegenheid van het eeuwfeest van het wetboek van strafrecht.

De vakgroep strafrecht van de juridische faculteit had een debat georganiseerd tussen politici en medewerkers van de Coördineringsliga over de strafrecht-perspectieven uit de verkenningssymposiums van PvdA, CDA en VVD.

De viering van het 100-jarig bestaan van het wetboek van strafrecht zou aangegrepen moeten worden, luidde één van de stellingen, om slapende en onbruikbare wetartikelen te schrappen. „De resterende delictomschrijvingen zouden alleen dan mogen worden gehanteerd, wanneer de overzeden norm niet langer anders (administratieve of civielrechtelijke) weg blijkt te kunnen worden gehandhaafd en ook een buitenrechtelijke afrekening onmogelijk blijkt.“

Ideaal

„Een ideaal dat we allemaal nastreven, ook politici“, inderdaad het CDA-Kamerlid Van Dam. Hij haakte hiermee in op de kritiek van Gerard Mols en Willem de Haan van de Coördineringsliga dat politici uitsluitend met de mond belijden dat ze streven naar alternatieve straffen. Gerard Mols: „Het strafrecht is niet een kerstboom. Er wordt steeds meer aangehangen. Nog even, en hij valt om.“

Als 'bewijsmateriaal' werden de 'verkenningssymposiums' van de drie grote partijen erbij genoemd. Daaruit blijkt, aldus Mols, dat PvdA, CDA en VVD al die streven naar vernieu-

wing van de justitie ontploegen, zij het met accentverschillen. Ook pleiten ze voor uitbreiding van het bouwen van nieuwe gevangenisassen. „Maar hoe meer gevangenisassen je bouwt, hoe minder er gepropt wordt over alternatieve straffen“, aldus Mols. „Een gevangenisstraf verplaatst de schade van het misdrijf niet, werkt nauwelijks preventief en is bovendien barbaars. Want door de politiek nu steeds eens serieus pogingen om te zoeken naar echte alternatieven!“

Daar is de politiek wel diepelijk mee bezig, betoogden Van Dam en Kortbaal (VVD) in kort. Kortbaal: „Ik wil ook wel af van de gevangenis, maar er zal toch iets van straf moeten blijven. Stel dat iemand weigert een alternatieve straf uit te voeren of een boete niet wil betalen? Wat is dan het alternatief?“ Een demagogische vraag, vond Joyce Hies van de vakgroep strafrecht.

„Net alsof alle gevangenisassen in ons land bevinkt worden door mensen die weigeren boetes te betalen.“ Van Dam: „Er wordt hier doorlopend de indruk gewekt dat politici als het licht zouden criminaliseren en het strafrecht beschouwen als een doel op zichzelf. Dat is niet zo, het is voor ons ook een stuk-achter-de-deur.“

KNVB

Raaijmakers (PvdA-kamerlid) als mede voorzitter van de commissie 'kleine criminaliteit' wett erop dat het niet aangait de overheid als enige verantwoordelijk te stellen voor het oplossen van criminaliteit. Als voorbeeld noemde hij de balvandalisme, waar naar zijn mening ook een instantie als de KNVB preventieve maatregelen moet treffen. Joyce Hies: „Het woord preventie ligt de politiek in de mond bestooven. Het ligt ook lekker in de markt. Maar het blijft ook hier hield bij woorden. Als de politiek preventie werktijd zo belangrijk vindt, moet ze die keuze ook in geld durven te vertalen. Maar als het grid gaat kosten, geven de politieke partijen niet thuis. Ik ken terminatie niet een partij die als fietseinstellingen in het land wil laten verdwijnen. De politici deden er het zwijgen toe.“

Het verhaal van Henk W. die door zijn vader werd misbruikt

Het taboe rond incest lijkt doorbroken. Iedereen weet langzamerhand dat er meisjes zijn die door hun vader seksueel worden misbruikt. Dat er vrouwen zijn, die langzaam littreken overhouden aan het feit dat ze papies mee moesten zijn. Bij polisie- en hulpverleningsinstellingen groeit het besef dat incest-ervaringen bijzonder serieus genomen moeten worden en de slachtoffers een

speciale begeleiding nodig hebben. Zijn het altijd dochters die seksueel mishandeld worden? De literatuur lijkt dit te bevestigen: voegt er hoogsensitief het zinnetje aan toe: „Met jongens gebeurt het ook wel eens”. „Met die paar woorden wordt de vader-zoon verkrachting afgedaan en onzichtbaar gemaakt”. Meent de 33-jarige Henk W. Hij vraagt zich af hoeveel mannen als hij er

rondlopen. Mannen, die in hun jeugd keer op keer door hun vader seksueel misbruikt zijn. Mannen die hun medemens niet recht in de ogen durven te kijken, omdat ze zich schamen. Mannen ook, die hun zoontje of dochtertje niet kunnen verschonen of in bad durven te doen, zonder dat zij door pijnlijke en weerzinwekkende herinneringen worden overspoeld.

Met jongens gebeurt het ook wel eens...

DNL 3-5

De Amerikaanse dichter Shel Horowitz heeft kort geleden openlijk verteld hoe hij als kind verkracht is door een oudere man. „Opgegroeid als jongen wist ik totaal niets af van dingen als verkrachting. Mijn ouders hadden ons altijd algemene waarschuwingen gegeven dat we niet met vreemde mannen moesten meegaan. Maar het soort „indocitrinatie” dat mijn zusjes kregen was aan mij voorbijgegaan. Zo was ik dus totaal niet voorbereid op wat er gebeurde en ik ben met een groot geschuldgevoel blijven zitten. Ik wist dat het verkeerd was, maar op de een of andere manier had ik het gevoel dat het mijn eigen schuld was”.

Horowitz wil weten dat verschillende van zijn vrienden als kind ook lastig waren gevallen en dat volgens hem verkrachting van jongens door mannen veel vaker voorkomt dan de meeste mensen denken.

Ditmaal gelicht hoogstwaarschijnlijk voor vader-zoon verkrachting.

Levenslang

Henk W.: „Met mijn verhaal wil ik duidelijk maken dat ook mannen levenslang krijgen als zij in hun jeugd seksueel misbruikt zijn door hun vader. Ik wil niet beweren dat zij er ergere onder lijden dan vrouwen. Maar dat zij er minder last van hebben, het allemaal makkelijker van zich af kunnen schudden, zoals je welens lief, dat is in mijn geval beslist niet waar.”

Het taboe op incest tussen vaders en zonen moet doorbroken worden. Als je blijft denken dat het tussen vaders en zonen bijna niet voor komt en dat zij zo’n beetje de enige bent, dan durf je er niet over te praten. Op die manier houd je ook het denkbeeld in stand dat incest voor namelijk tussen vaders en dochters plaats vindt. Maar ik betwijfel dat.

Waarom zou mijn ervaring met een vader, die zich zowel aan zijn twee dochters als aan zijn twee zonen vergreep, zo uniek zijn?

Ik heb gezocht naar incest-ervaringen van mannen, ben bibliotheken afgewest, maar je komt het nooit tegen. De ervaringen en problemen worden doorgeslagen. Er zijn wel speciale „hulpverleningsmogelijkheden voor meisjes en vrouwen met incest-ervaringen, maar niet voor jongens en mannen. Toen ik mij voor psychologische begeleiding aanmelde, wisten ze niet goed wat ze met mij aan moesten”.

Jarenlang heeft Henk zijn jeugdervaringen verdrongen. „Mijn oudste zus doorbrak het zwiegen. Maar ondanks het feit dat we allemaal het slachtoffer zijn geweest, wilden we dat geen van allen toegesproken hebben we het allemaal ontken en haar in de kou laten staan.

Zo’n paar of twee geleden ging zijn verleden Henk W. echt openbreken. „Ik was prikkelbaar en nerveus, er spookte en kwaadheid sets in me. Mijn huwelijks was kraakste met mij er van voorsteede. Ik kon mijn werk op de bank niet meer doen. Ik durfde mensen niet zien meer aan te kijken. Ik leefde al jaren heel teruggetrokken, was angstig voor mensen, had geen eigen mening en durfde nooit nee te zeggen.”

Mensen kunnen mij maken of breken. Ik ging mij afkragen waarom ik zo’n slappings was. Door de geboorte van

ons eerste kind en door alle publiciteit rond incest werd het me duidelijk, waarom ik me zo niet voelde. Gebeurtenissen van vroeger kwamen toen steeds meer en duidelijker voor mijn geest.”

Kamer

Een toevallige ontmoeting met zijn oudste zus en de gesprekken die hij nadien met haar had, gaven Henk de film met de juiste beelden over zijn jeugd in handen.

Hij is vervuld van haat jegens de man die zijn vader is en waar hij sinds kort totaal mee gebroken heeft.

„Volgens mij moet het begonnen zijn tussen mijn 5e en 10de jaar. Mijn vader kwam naar mijn kamer, vroeg of ik al eens een lijn gevoeld had gehad van anderen. Ik begreep helemaal niet waar hij het over had.”

Daarna stelde hij de vraag weer, greep met zijn hand naar mijn broek en begon te knippen, met de vraag of ik al iets voelde. Ik wist niet wat ik dan moest voelen, ook niet toen ik mijn broek uit moest doen en hij doorging met zijn handelingen.

Keer op keer moest ik toestaan dat hij dat deed, dat ik wist niet wat er gebeurde, waar hij mee bezig was en het deed mij verder ook niets. Zo ging het verder. Hij kwam ’s avonds naar mijn kamer, trok mijn pyjama uit en ging zijn gang. Ik besefte niet waar hij mee bezig was, dacht dat dat zo hoorde, dat elke vader dat deed, wist niet dat het verkeerd was.

Op een bepaald moment werd ik er bang voor. Dan hoorde ik weer dat hij naar boven kwam. Welke kamer zal hij nemen, vroeg ik me af. Ik hoopte dat hij naar die van mijn andere broer of van mijn zusjes zou gaan, dat hij mij zou overlaten.

Maar nee hoor, iedereen kwam aan de deur. En het hielp niet of je deed alsof je slapte, want hij fremdele niet zolang tot je wel wakker moest worden. Toen ik 12, 13 jaar was voelde ik voor het eerst datgene wat hij wilde.

Ik vond het op die manier helemaal niet fijn, het lukte vaak ook niet erg. Toch ging hij dan door tot het wel zo was. Mijn geslachtsdeel was daarna helemaal rood en schraal en ik huilde van de pijn als hij weg was. Maar als ik me dan voorma om te snel mogelijk klaar te komen, om er maar van af te zijn en geen pijn te hebben, nam hij daar geen genoegen mee en ging door. Dan moest ik toch weer die pijn in vernedering ondergaan.

Hij ging steeds verder in zijn essen, ik

kan daar nauwelijks over praten. Mijn zusje en ik moesten ons bijvoorbeeld uitslepen. Ik moest haar betasten en dan trok hij zichzelf af. Dat heeft geduurd tot een jaar of 17 was. Rond die leeftijd begon ik te denken dat ik homoseksueel was”.

Moeder

Henks ervaringen lijken idemiek te zijn van die van vrouwen, die door hun vader seksueel zijn misbruikt. Ook hij gebukt onder de morele chantage van het. „Zeg het niet tegen je moeder, want dan wordt je verdring en is het jouw schuld”.

En ook zijn moeder wist zogenaamd van niets. „Ze stond onder aan de trap, vroeg wat mijn vader aan het doen was en dan zei hij, de kinderen welterusten zeggen. Zij kon toch ook wel nagaan dat zo iets geen uren duurt”.

Zijn vader was ook zeer autoritair. „Hij regelde alles, bepaalde alles, was alleenheerser, beschouwde mijn moeder als een sloof. Buitensteden die hij weinig macht, maar in huis was hij de baas. Mijn moeder was bang voor hem, vooral als hij gedronken had. Dan was er een beest en werd er gescholden en geslagen”.

Ouders die hun kinderen (seksueel) mishandelen zijn zelf vaak als kind eveneens (seksueel) mishandeld. Ook dat gaat op voor Henks vader. Maar Henk wil dat die wet van herhalingsstopt bij hem.

„Ik ben nu vijf jaar getrouwd, maar ik heb het pas een jaar geleden teruggevoeld. Toen ik me zei: steeds duidelijker werd wat er aan de hand was. Toen zij voor de tweede keer zwanger werd, hoopde ik maar dat het geen misse zou zijn.”

Ik was bang dat ik misschien hetzelfde zou gaan doen als mijn vader, dat ik ook zou worden als hij. Die hele zwangerschap is een angstige

tijd voor me geweest en ik kan nog steeds niet van mijn kinderen genieten. Ik weet niet hoe ik een golvende vader voor ze moet zijn. Ik ben bang dat ik te terughoudend zal zijn, ik durf ze niet te knuffelen, weet niet hoe ouders normaal met hun kinderen omgaan. Ik trek te snel een grens uit angst, zo dan dat kan nog en dat mag per se niet”.

Mannenprobleem

Henk maakt duidelijk hoezeer juist een mannenprobleem is. Niet alleen omdat verreweg de meeste slachtoffers mannen zijn, maar ook omdat het bijna mannen zijn die aan hulpverleners vragen wanneer ze nu precies over de streep gaan en wanneer erover te kwaliteits met kinderen schadelijk is. „Het valt op dat vrouwen de vrouw nooit vragen”, zegt Mirre Bots in een themanummer van Jeugd en Samenleving over incest. Vrouwen weten of voelen meestal wel aan wanneer erover te kwaliteits te ver gaan. Die weten lief en knuffelen ook minder snel met seks.”

In de opvoeding van meisjes wordt knuffelen en soemgeest welbewust, intiem contact al snel als kinderlijk gezien. Boven de 12 jaar wordt de voor jongens onthouden, omdat het niet met de stoere mannenrol past. Geen wonder dat nogal wat mannen liefde alleen maar kunnen uitdrukken door middel van prestatiegedrue we en geen enang hebben met de intiem stroomtussen alles of niets.

„Ik heb tot mijn trouwen thuisgevoeld”, zegt Henk. „Nou, er anders gehoord en gezien. Ik was heel verbaasd toen ik bij mijn auntsaans schoonzoon over de vloer kwam en zag hoe leuk en liefdevol dat met mijn vrouw omgingen. Ik kijk nu steeds bij ouders aan kinderen laten denken dat ze van hen houden, hoe ik liefste kan zijn. Die ervaring mis ik ik heb niet wat normaal is”.

→ Inmiddels heeft Henk totaal met zijn ouders en broer en zus gebroken.

„Zij ontkenken of bagatelliseren wat er is gebeurd. Mijn moeder gaat alles en iedereen uit de weg die ook maar iets negatiefs over mijn vader te zeggen heeft.

Mijn vader deed eerst een beetje zelf en daarna zei hij dat het allemaal niet zo erg was geweest, omdat hij heus wel had geweten tot hoe ver het ging. Ik kan het niet verdragen als hij mijn zoonbabe op school neemt en toen hij laatst naar zijn kamertje ging, brak hij zwaart me uit.

Ik neem het hen beiden ontzettend kwalijk wat ze mij hebben aangedaan, mijn moeder niet zo goed, maar vanwege ons voor de meest onbreukbare dingen al, tot dat ze zelf pijn aan haar handen kreeg. Zelfs op mijn 22ste ben ik door haar nog geknagd geslagen.

Ik zit met de gevolgen van mijn jeugd; ik heb angst voor mensen, een overspannen leefstijl (thuis, kan niet meer werken, heb een minderwaardigheidscomplex, ik hoop dat ik met de hulp van een psycholoog kan leren omgaan met mijn verleden en het kan verwerken).

Maar ik vraag me af: als mijn dochter nu ouder is en mij roept, terwijl ze op haar kamer is, zal ik dan wijl ze op haar durven gaan? En zal ik de dag nog eens meemaken dat ik gewoon ontspannen in bad kan zitten met mijn zoonbabe, zoals andere vaders dat doen? „

Onthutsende cijfers Rotterdam

Opvanghuis voor slachtoffers incest

Van onze verslaggever **HVV 6-5**
PETER MOM

ROTTERDAM — Een speciaal opvanghuis voor slachtoffers van incest in Rotterdam is hard nodig. Bestaande hulpverleningsinstellingen zijn niet of onvoldoende in staat geëigende opvang en bescherming te bieden aan kinderen die de incest-situatie zijn ontvlucht. Na een gesprek met de hulpverlener moeten ze dikwijls weer terug naar huis, de plaats van bedreiging en onveiligheid.

Afgezien van het feit dat ze overlast zijn, kunnen ook slachtoffers van incest in Rotterdam geen toerekenbare hulp vinden. De algemene opvang die daar wordt gegeven, sluit niet aan op de specifieke problematiek van incest-slachtoffers.

Aldus in kort beslag de conclusie van een Rotterdamse werkgroep, die zich inzet voor de totstandkoming van een Opvanghuis Incestslachtoffers Rotterdam. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van een aantal instellingen en organisaties, en is momenteel bezig financiering voor haar plan te zoeken.

Het initiatief is afkomstig van de Algemene Hulp Centrale. Dat heeft sinds vorig jaar een onderzoek gedaan naar de aard en omvang van de incestproblematiek in Rotterdam. De cijfers worden 'onthutsend' genoemd.

Zes procent

Bij de Telefonische Hulpdienst hadden zich in vijf maanden 25 incestslachtoffers gemeld. Bij de Kinderdialoog zelfs 27 in drie maanden. Bij twee Ragg's bleken van de vrouwelijke cliënten zestien procent te maken te hebben (vader) met seksueel geweld. Van hen was het aandeel be-

kend, van nog eens zes procent wordt vermoed dat er van seksueel geweld sprake is. In vier procent van de gevallen gaat het om incest. Bij het Rotterdamse Bureau Vertrouwenszaken inzake Kindermisshandeling had in 1983 een procent van het aantal aangemelde kinderen met incest te maken. In 1984 10,5 procent en de 155 incestmeldingen van vorig jaar maken maar liefst 23 procent uit van het totaal.

De Algemene Hulp Centrale heeft met een aantal mensen uit het Netwerk seksueel Geweld — waarin rond dertig Rotterdamse instellingen zijn vertegenwoordigd — een werkgroep geformeerd. Daarin participeren organisaties als de Vereniging tegen seksuele Kindermisshandeling, binnen het Gezin, de Kinderdialoog, het Meidenwielhuis, een Ragg en het Bureau Vertrouwenszaken.

De werkgroep heeft een plan ontwikkeld voor een voortdurende opvang van tien tot twintig jaar. Men gaat uit van drie opvangsfasen voor twee leeftijdscategorieën: 10-14 en 15-19 jaar. Er zou plaats moeten zijn voor twee maal zes maanden.

Een gespecialiseerd opvanghuis wordt van groot belang

geacht, omdat het isolement, waarin het incestslachtoffer zich bevindt, er sneller kan worden opgeheven. De gemeenschappelijke achtergrond van de bewoners maakt herkenning en erkenning van de situatie mogelijk, wat een eerste aanzet vormt voor de verwerking van de ervaringen.

Risico

Opvang in een kindertehuis brengt een risico met zich mee, vindt de werkgroep. Door hun incestervaringen zijn slachtoffers van hun leeftijdsgenoten vervreemd en worden ze door hen niet geaccepteerd. Dat kan een herhaling van de situatie in het gezin betekenen: opnieuw uitsluiting met een nog sterker gevoel van eenzaamheid en isolement.

Als de Rotterdamse plannen daadwerkelijk in een opvanghuis resulteren, zal dat het tweede van ons land zijn. Sinds april vorig jaar bestaat een dergelijke voorziening in Groningen, voorafgaand als tweemaal experiment. Er is plaats voor zes jongeren van 10-21 jaar en daarnaast zijn er twee ultiembeden. In Groningen worden bij de hulpverleners ervaringsdeskundigen ingezet: vrouwen die in hun jeugd zelf een slachtoffer zijn geweest van seksuele mishandeling. In het eerste jaar van zijn bestaan heeft het opvanghuis 169 aanvragen gehad; er werden 28 meisjes en één jongen geplaatst.

Sex in de behandelkamer langzaam aan taboe-sfeer

Elke 10 tot 15 jaar lang seksueel misbruikt door de psycholoog bij wie zij in behandeling was. De psycholoog was dat seksueel contact onderdeel van de therapie. Elke als kind door haar vader misbruikt, tot kunst en vliegwerk, maar praten, maar je komt verder als je het opnieuw beleeft", vond de therapeut. Hoeveel zij haar twijfels had, ging Elke elken, „ik was bereid alles te proberen als ik maar werd geholpen.“

De „behandeling“ bracht haar alleen maar meer in verwarring, „ik had behoefte aan warmte en geborgenheid, maar ik kreeg sex. Net als bij mijn vader“, zegt Elke. „Ik voelde mij niet een boer. Alleen moest ik er zelf dik voor betalen.“

Het relaas van Elke is opgenomen in een speciale aflevering van het tijdschrift voor maatschappelijk werk, *Marge*. De aflevering is vrijwel volledig gewijd aan het thema seksueel geweld door hulpverleners. In vijf artikelen belichten Trouw-vergaderingster J. Douwe en twee andere journalisten K. de Klein de opvattingen van hulpverleners over sex in de therapie, de oorzaken en omvang van seksueel misbruik door therapie en de ervaringen van slachtoffers.

Ook komen de beroepsmogelijkheden van misbruikte cliënten aan de orde, en vrouwen groeps de slachtoffers onderzocht. *Marge*-redacteur A. van Beckhoven en A. Koster schrijven over huwelijks onderzoek naar dat onderwerp en over de behandelingsvormen van de Emancipatierechts.

Sex in de behandelkamer is lange tijd een onderwerp geweest waarover een taboe rustte. De eerste Nederlandse publicaties hierover verschenen pas in het begin van de jaren tachtig. *Marge* reikt niet alleen aandacht of verlichting tot seksuele misbruik, maar ook tot andere vormen van seksueel geweld, zoals incest, kinderpornografie en de Kien. „Zij komt immers voor een therapie, en niet voor een minnaar.“

Hoeveel cliënten het slachtoffer zijn van dergelijke vormen van seksueel geweld, is niet bekend. De enige Nederlandse cijfers komen uit een klein onderzoek uit 1984. Van de 103 huisartsen en maatschappelijk werkers die toen werden ondervraagd, gaven respectievelijk eenzijdig en gendertoe hun cliënten wel eens „eroticisch aan te raken“. Een huisarts en drie maatschappelijk werkers verklaarden seksueel contact met cliënten te hebben gehad.

De Amerikaanse onderzoekers S. Butler en S. Zeien schatten echter dat een op de vijf therapeuten zich schuldig maakt aan seksuele instrumenten met cliënten. In verrewé de meeste gevallen worden vrouwen misbruikt door mannelijke hulpverleners. Een Amerikaans onderzoek is rood negend procent van de slachtoffers vrouw. Meestal neemt de therapeut het slachtoffer.

Veel hulpverleners die cliënten misbruiken, zeggen sex te gebruiken als therapeutische hulpmiddel. Het zijn vooral slachtoffers van incest die aan deze „therapie“ worden onderworpen. „Je moet weer leren van vaders te houden“, zegt de psychotherapeut P. van Tongeren wijzen dit argument scherp van de hand. Van Wengens in *Marge* „Vrij van seksuele misbruik, maar niet van seks.“

Cliënten moeten echter sterk in hun schoenen staan om sex met hun therapeut te weigeren, constateren Douwe en de Klein. Dit geldt met name voor slachtoffers van incest. Douwe en de Klein citeren C. van Lichtenburch, maatschappelijk werker bij de Utrechtse Jeugdzorg. Van Lichtenburch is vroeger zelf door haar vader seksueel mishandeld. „Vrouwen met incest-ervaring denken vaak dat zij alleen aandacht en erkenning van mensen krijgen als zij hen hun seksualiteit aanbieden. Ze hebben dat van kinds af aan geleerd. Ze hebben kunnen zij naar hun therapeut toe ook hebben.“

Vrouwen ondervinden grote schade van seksuele contacten met hulpverleners. Volgens een Amerikaans onderzoek uit 1983 lijdt negentig procent van de misbruikte cliënten aan de gevolgen van hun relatie met de therapeut. Ruim negentig procent heeft persoonlijke of seksuele moeilijkheden. Nog eens 26 procent kreeg huwelijksproblemen of

moest worden opgenomen in een inrichting. Van hen pleegde een procent zelfmoord.

Douwe en de Klein gaan uit van opvang van slachtoffers van seksueel misbruik door hulpverleners. Zij kunnen een klacht indienen bij beroepsorganisaties met een tuchtrecht, bij de medische tuchtschiedes of bij de rechtbank.

De beroepsmogelijkheden schijnen echter tekort, vinden zij. De beroepsorganisaties kunnen een hulpverlener bestraffen, waarschuwen of schorsen. De straffen lopen sterk uiteen. Terviel een psychiater zijn beroep zes maanden lang niet mocht uitoefenen wegens misbruik van een patiënt, werd een andere arts veertien dagen geschorst.

De beroepsorganisaties kunnen een therapie niet verbieden zijn praktijk voort te zetten. De medische tuchtschiedes en de rechter hebben die bevoegdheid wel. De rechtbank kan ook schadevergoeding toewijzen. Douwe en de Klein waarschuwen dat seksueel geweld door hulpverleners vaak moeilijk bevestigd is. Ze werd vorig jaar een zaak tegen een therapeut verloren omdat de rechter twee onafhankelijke klachten onvoldoende bewijs achtte.

ANNE WOLFFSON

Marge. Thema-aflevering: Seksueel geweld door hulpverleners. Maart 1986. Prijs 9 gulden. De bestelling met overname van 8 gulden plus 2,50 gulden administratiekosten op girorekening 4953227 met name van *Marge*. Den Bosch.

ONTUCHT VAN DE MAAND

Jaar geëist voor **NN** incest met zoon **10-4**

Van onze correspondent
LEEUWARDEN — Tegen de 57-jarige H. de J. uit Drachten is gisteren door officier van Justitie mr. M. A. Dijkema een jaar gevangenisstraf geëist. De man had in de jaren 1982 en 1983 incestueuze handelingen gepleegd met zijn toen 9-jarige stiefzoon. De seksuele verhouding was begonnen toen de verdachte zelf moest

smoren op de ontstoken penis van de jongen. De verhouding speelde zich af buiten medeweten van de moeder.

Mr. Dijkema zei dat ze in de dertig jaar dat werkzaam was geweest bij reclaserings, politie en Justitie duidelijk had waargenomen hoe groot de schade is die door incest bij een kind wordt aangericht. Zij meende echter dat er steeds vaker aangifte wordt gedaan van incest, wat volgens haar „taboedoorbrekend“ kan werken.

Van een onzer verslaggeefsters
GRONINGEN — Negen jaar lang had een 38-jarige man uit het Westerkwartier zijn oudste dochter zijn wil oplegged. Haar, als ze volgens hem straf verdiende, op haar geslachtstadien geslagen, haar betast, gedwongen tot het toekijken terwijl hij gemeenschap met zijn vrouw had en haar geprept tot het hebben van gemeenschap met hem. Na al die jaren had de dochter - samen met haar jongere zuster - samen met haar vader vader was betast - hem aangegeven.

„We hingen aan elkaar. Ik had met mijn dochter een hele goed band, ik hield van haar“, zei de vader gisteren voor de Groninger

Man pleegde ontucht met dochters; half jaar geëist **NN 11-4**

rechtbank. „Maar waren uw handelingen dan ook tot genoegen van haar?“ vroeg president mr. R.C. Wessels. „Nee, dat kan ik niet zeggen“, zei de verdachte. „Ik ben gewoon stom geweest.“
Dat vond officier van Justitie, mr. M.H. Severijn ook. Hij eiste een gevangenisstraf van tien maanden, waarvan vier maanden voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar. Als bijzondere voorwaarden zou de rechtbank in

het vonnis moeten stellen dat verdachte zich gedurende de proeftijd moet houden aan de aanwijzingen van de reclaserings en contact moet houden met de psychiater zolang dat nuttig wordt geacht.
Verdachte was een zeer dominante man, die de twaalfjarige in handen hield. Zijn vrouw had een bijzonder ondergeschikte rol, en de relatie zowel tussen de ouders onderling als tussen de ouders en de kinderen was ziekelijk.

zo zei psychiater dr. W. Goudmit, die door de verdediging als deskundige werd gehoord. Gevangenisstraf zou volgens hem schade lijken werken voor het hele gezin.
Officier mr. Severijn zei ook niet de illusie te hebben dat gevangenisstraf bevorderlijk is voor het gezin. Maar de man heeft langdurig misbruik gemaakt van zijn positie en daarom is geen enkele andere sanctie dan gevangenisstraf gepast.

Verdediger mr. J.J. van der Molenvond dat er geen gevangenisstraf moest worden oplegged omdat de dochters die hem aangaven dan best een schuldcomplex zouden kunnen krijgen.
De rechtbank doet op twee weken uitspraak.

Zware kritiek op hulpverleners in incest-zaak **NN 12-4**

LEEUWARDEN — Instellingen op het gebied van medische zorg en maatschappelijk werk kregen gisteren tijdens een zitting voor de Leeuwarder rechtbank zware kritiek te verduren. Het Openbaar Ministerie en de advocatuur stelden deze instellingen verantwoordelijk voor het laten voortduren van een ernstig en schrijnend geval van ontucht en incest in een gezin in het Friese dorp Minnertsga.

Zeven jaar lang werden een dochter en zoon al vanaf 4- en 5-jarige leeftijd misbruikt door een echtpaar voor seksuele spelletjes. De 62-jarige vader verdacht zich meermaals aan zijn dochter te hebben vergrepen en de 42-jarige moeder Gerritje de V. aan haar zoon. De kinderen zouden ook gedwongen zijn tot geslachtsgemeenschap met elkaar. Het echtpaar zou regelmatig geweld heb-

ben toegepast. Officier van justitie mr. dr. J. de Valk eiste tegen de man een gevangenisstraf van 2,5 jaar. De moeder kreeg algehele vrijpraak van rechtsvervolg omdat de psychiater haar zwakzinnig had verklaard. Tijdens de zitting werd gesteld dat zij in het dorp „geïsoleerd“ is. „De buurt heeft haar uitgespuwd.“
Volgens de officier van Justitie was dit ernstig incest-geval al lange tijd bekend bij de medische

instanties. Advocaat mr. G. Schurink stelde rondout dat „een aantal personen en instellingen, werkzaam op het gebied van de gezondheidszorg, heeft getuigd“. Door geen aangifte te doen bij politie en justitie sleepte de zaak zich onnodig nog minstens een jaar voort. Pas na een anonieme tip vorig jaar kon er een einde aan worden gemaakt.
De rechtbank doet op 29 april uitspraak.

Negen maanden voor incest **NN 7-5**

BREDA — De Bredase rechtbank heeft de 51-jarige J. W. uit Gilze en Rijen gisteren voor incest met één van zijn minderjarige stiefdochteren veroordeeld tot negen maanden gevangenisstraf. De

man had het meisje vijftien jaar lang seksueel misbruikt. Ook haar twee zussen heeft de man jarenlang misbruikt, maar deze zaken zijn inmiddels verjaard.

Van onze correspondent
ELST — De Nijmeegse rijkspolitie heeft een 42-jarige inwoner van Elst aangehouden op verdenking van het plegen van ontucht met kinderen. De man heeft bekend tussen 1974 en nu met vijftien kinderen „onzedelijke spelletjes“ te hebben gespeeld. Hij dwong de kinderen hem onzedelijk te be-

Man pleegt ontucht met 15 kinderen **NN 16-5**

toetsten. Onder de slachtoffers waren vijf dochters en een zoon van de man.
De zaak kwam aan het licht toen een dochter van de man

begin deze week de politie in Elst informeerde over de praktijken van haar vader. De 42-jarige man pleegde louter ontucht met kinderen tussen de 9 en 13 jaar. Een deel van hen is inmiddels volwassen, maar heeft uit angst nooit aangifte durven doen. De Elstenaar is voorgeleid aan de officier van Justitie en blijft in hechtenis.

Verkrachtelingen. De politie heeft een 14-jarige jongen uit Uden aangehouden. Hij wordt ervan verdacht vier jaar twee vrouwen (24 en 48 jaar) in hun woningen te hebben verkracht. Een van de slachtoffers werd bovendien door meesters levensgevaarlijk verwond. **7-13**

Wegens ontucht zes maanden **AC 17-5**

ALKMAAR — Wegens het plegen van ontucht met twee elfjarige jongvrouwen is een 46-jarige inwoner van Anna Paulowna veroordeeld door de Alkmaarse rechtbank veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf waarvan drie voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaar. Tegen de man was voertien dagen geleden 6 maanden geëist.

De raadsman van verdachte had schuldverklaring zonder oplegging van straf bepleit, omdat zijn cliënt de kinderen nooit had bedreigd of onder dwang gezet. De mag. die zelf zou lijden onder de aantrekkingskracht die kleine jongvrouwen op hem uitoefenen, zou beïndrukt zijn een goddelijke ingreep te ondergaan om van deze „dwangnuwe“ af te komen.

Tegen pedofiele man half jaar cel geëist

AC
15-5

(Van onze verslaggever)

HEERHUGOWAARD - De Amsterdamse officier van justitie Mr. N. van der Werf heeft tegen de Heerhugowaarder J.C. (31) wegens pedofiele contacten een gevangenisstraf van een half jaar geëist, waarvan drie maanden voorwaardelijk.

De man stond terecht omdat hij in Heerhugowaard een relatie had gehad met een jongetje. De relatie was lakonnen toen het kind negen jaar oud was en eindigde vijf jaar later nadat de ouders erachter waren gekomen. De man kende de jongen omdat hij oude kranen ophaalde. Aanvankelijk was het contact onschuldig, maar later werd het seksueel. De man vertelde dat hij de jongen nooit tot iets had gedwongen wat hij niet wilde. Hij zei dat beiden het plezier vonden.

De man was zo ook in contact gekomen met de ouders. Vooral met de moeder kon hij het goed vinden en hij bleef daar regelmatig overnachten. Dan sliep hij op de kamer van de jongen. Het was geen geheim dat de jongen dan bij hem in bed kroop. J.C. veronderstelde dat de ouders wisten wat er aan de hand was. Hij had de jongen ook gevraagd het openlijk te bespreken, maar dat wilde de jongen niet.

In januari viel het de vader op dat zijn zoon wel erg intiem met de vriend der huize omging. Via vragen kwamen de ouders erachter wat er aan de hand was. Na een gesprek met J.C. mocht deze nog één nacht slapen op de jongenskamer. Daarna deden ze aangifte bij de politie. Aanvankelijk bleek uit de verhoren dat de lezing van het jongetje niet veel verschilde van die van de verdachte. Later legde de jongen een andere verklaring af: "De man is een smect. Na gesprekken is gebleken dat het niet normaal is wat wij deden".

J.C. zei zelf niet de relatie te heb-

ben betrekking als hij daartoe niet gedwongen was geweest. In het vervolg zal ik me nog voorzichtiger opstellen in relaties met kinderen", zei hij op een vraag van rechtbankpresident Mr. R. Bleskoot. De officier zei dat het de vraag was of de jongen schade was toegebracht door de relatie.

De raadsman van de verdachte, mr. Y. de Vos, vond dat de officier verantwoordelijkheden bij ouders wegnaalde, die zij juist hoorden te nemen. "De man sliep zelfs op de kamer van de jongen". Hij vond dat de ouders, die na een vijf jaar durende relatie van hun kind ineens moord en brand roepen, geen bescherming verdienen. Hij pleitte voor een schuldigverklaring zonder straf. De rechtbank doet over veertien dagen uitspraak.

Pedofielen moeten maar patat gaan kopen

Voor mensen met een "normale" seksuele voorkeur is het soms moeilijk te begrijpen dat er mannen zijn die op jongens vallen. Hoe moet dat worden ingepast in het gedachtenpatroon van de algemene geaccepteerde heteroseksuele? Naar welke maatstaven moet men kijken dat ver van het eigen bed staat, beoordelen.

Voor dit probleem stond vorige week de Amsterdamse officier van justitie Mr. N. van der Werf. Hij veragewoondigde de gemeenschap in een strafzaak tegen een pedofiele man, die vijf jaar lang een verbodsbod had gehad met een jongetje, vanaf diens negende. Naar de maatstaven van deze officier was de positie van de verdachte te vergelijken met die van een man, die voortdurend valt op blondines, maar de blondines niet op hem.

Zou dit de officier overkomen, zei hij, dan zou die zich schikken in zijn lot. Dat moest de verdachte ook maar doen. "Kan je je buisstrang niet op normale wijze bevredigen, dan dat patat kopen of achter de truiatomaat staan", beval hij aan.

Wat deze verdachte zijn behoeften "op slinkse wijze" had bevredigd stond voor de officier vast. Hij had geen oren naar de uitvoerige uiteenzetting van de man, hoe de verbodsbod met de jongen geleidelijk was gegroeid. "Dat jongetje vraagt toch niet plechtigheid die je breuk uit met die Auspexeservante van der Werf het bondig samen in zijn requistor.

Ook al kon hij niet beoordelen of de gemaakte verbodsbod schade aan het jongetje had toegebracht, toch wist hij dat de maatschappij geen behoefte heeft aan dit soort relaties. Hij eiste een gevangenisstraf van zes maanden, waarvan drie voorwaardelijk.

Jaar celstraf geëist voor verkrachten van schoolmeisje

UN 24-5

(Van onze verslaggever)

UTRECHT - Een 16-jarige leraar uit Wijk bij Duurstede wordt ervan verdacht een van zijn leerlingen te hebben verkracht. Hij heeft echter een alibi. Op de avond van 12 september vorig jaar was hij met zijn vriendin uit geweest. Bovendien zijn ze later herkend door enkele serveersters. Het meisje blijft echter volhouden dat P. haar verkracht heeft. Reden voor officier van justitie Mr. M. van Capelle om twaalf maanden gevangenisstraf, waarvan vier maanden voorwaardelijk te eisen.

Volgens het meisje was ze op de avond van de twaalfde kleid gereden door een auto. Daarna hardhandig in het voortuig geleid en vervolgens op een plekje verkracht. De beschrijving van de auto was overeen gekomen met de auto die in een later stadium van het onderzoek verklaard ook dat de man haar verkracht had.

Hij zei dat hij het gevoel heeft dat er sprake is van een soort wraakactie. Hij was een jaar voor het gebouwen klaslokaal van het meisje. Omdat ze was blijven zitten had hij uitgehoort hoe dat was gekomen. Daarbij was hij tot de ontdekking gekomen dat het meisje er een nogal losbandig leven op voerde, waarbij ze op vrij jeugdige leeftijd al met jongens naar bed ging. Daar heb ik toen wat van gezegd", vertelde de man tegen de rechtbank.

PESTERIJTES

Vervolgens was de leraar het doelwit geworden van kleine

pesterijtjes van enkele jongeren uit Wijk 20 was een raam bij hem ingegooid en hadden enkele jongeren hem op zijn broekscherm achtervolgd. Ik heb het gevoel dat de beschuldiging dat ik het meisje zou hebben verkracht onderdeel is van die wraakactie", zo zei hij.

Volgens zijn vriendin was hij op de bewuste avond met haar uit geweest en waren ze pas na tien uur, het luidspij waarop de verkrachting zou hebben plaats gevonden, in Wijk aangekomen. Bovendien waren ze daarna met zo tweeën wat dieren drinken bij de man thuis.

Advocaat Mr. A. Werners pleitte voor vrijspraak, vanwege het sluitende alibi. De officier van justitie hanteerde echter andere criteria. Volgens de officier was de leraar wel voor tien uur in Wijk bij Duurstede terug gekomen. Bovendien gebleefde de officier het gedetailleerde verhaal van het meisje.

De rechtbank doet op vrijdag 2 juni uitspraak.

Gevangenisstraf voor onzedelijk betasten van kinderen geëist

UN 24-5

(Van onze verslaggever)

UTRECHT - De 21-jarige Utrechtse J. Leff eind vorig jaar en begin dit jaar verscheidene kinderen tussen de vijf en de tien jaar de boeien ingeleid en ontschuldig handelingen hen had gepleegd. Officier van justitie Mr. A. Kuus eiste tegen de Utrechtse die in de komende twee maanden voorwaardelijk.

L. had de kinderen op een speelplaats benaderd. Over wat er was gebeurd, wijdde hij niet meer praten. Daarvoor schalkte ik me te erg", vertelde hij de voorzitter van de strafkamer Mr. P. W. van Schendel. Volgens een leraar van de L., tot zijn schade, omdat hij nooit volwassene is geworden. Zo heeft hij altijd moeite gehad met het leggen van contact met leeftijdsgenoten en volwassene. Tegenover de kinderen had hij daar geen moeite mee.

De psycholoog en advocaat Mr. Stubbendorp stelden de rechtbank voor om L. te laten opnemen in een tehuis waar aan zijn problemen kan worden gewerkt. Het belangrijke was dat hij daar kan leren, is volwassene worden", aldus de advocaat. De officier vindt het een goed plan van de verdediging. Nadat L. zijn straf heeft uitgeleefd, moet er zeker wat aan zijn problemen gedaan worden", aldus Mr. Kuus. De officier benadrukte dat er nu wel wordt gekeken naar de problemen van L. maar dat niet mag worden vergeten dat de jongens en meisjes die door L. onzedelijk zijn betast, zeker op latere leeftijd trauma's van het gebeuren kunnen overhouden.

De rechtbank doet op vrijdag 4 juni uitspraak.

Eis anderhalf jaar voor onthucht met minderjarigen

LEEUWARDEN - Anderhalf jaar celstraf eiste de Leeuwarder officier van justitie Mr. B.W.M. van der Lugt gisterenmiddag tegen de 26-jarige Duitser Lothar G., wegens het plaatsen van onthucht met vijftien minderjarige jongens in de periode augustus tot en met december 1984. G. lokte regelmatig jongens zijn Leeuwarder dak binnen, waar hij ze sterke drank gaf. Tijdens het vertonen van pornofilms in zijn slaapkamer 'rommelde' de Duitser met zijn jeugdige gasten, die in leeftijd varieerden van 12 tot 16. Enkele van hen zou G. bovendien hebben betaald voor hun diensten.

G. ontkende voor de rechter prestatie te hebben uitgevoerd op de jongens. De officier van justitie zei bij zijn werk "de hets eden van de maatschappij in zijn nek te voelen".

EO Ronselt GK leden met woi homo-haart

De Evangelische Omroep is een massale ledenverwerfde gestart om zo snel mogelijk de status van a-komroep te krijgen. Via huis-aan-huis-acties, samenhangende en speciale radio-uitzendingen probeert de omroep de meer dan 100.000 nieuwe leden die daarvoor nodig zijn binnen te krijgen. Centraal thema bij de actie vormt een tweeledige kwestie: de wetgeving rond de eunachisme en de wet gelijke behandeling (anti-discriminatie). Het motto van de actie is dan ook 'laet uw stem gelden. Kies EO'.

EO-leider dr. Dorenbos betitelt de wetgeving over eunachisme onder een weinig smaakvolle verwijzing naar Nazi-Duitsland als een 'holocaust op vrijwillige basis'. Hoewel de anti-discriminatie in politiek Den Haag nauwelijks meer een item is, mistuikt de EO het streven van een enkele Haagse politicus naar gelijke behandeling volop. De homo-haart werd aanwakkerd stellen de EO-leden, dat een dergelijke wetgeving het begin van het einde van de christelijke organisaties. Om land verkwijnt als de kennis Gods verdwijnt. De meest perverse gruwelen en seksuele uitwassen worden a-guren en kleuren getoelard. Dat jonge kinderen in de demonische gruwelkamers seksueel mishandeld worden deert ons niet. Het had maar weinig geestel of seksuele ontmocht met minder-jangen zou niet meer strafbaar zijn. Alsdie optellers van de campagne. De EO richt zich vooral tegen college-omroep Veronica waar zij sprekt van ver-VOO-tine. Volgens Dorenbos moet de opmars van pulp en seksuele uitwassen in de media tot staan worden gebracht. De EO zal geen water in de wijn doen en Nederland voor verder afglijde behouden, kondigt haar directeur aan.

D66 presenteert ontwerp anti-discriminatiewet Vk 3-5

Van ome verslaggever

DEN HAAG — De Tweede Kamerfractie van D66 heeft een poging ondernomen de vastgelegde politieke discussie over anti-discriminatie-wetgeving los te wraken. De Democraten hebben vrijdag, behalve een nota over een Wet Gelijke behandeling een kaart en klaar initiatief-wetontwerp bij de Tweede Kamer ingediend, dat belangorganisaties de mogelijkheid biedt gerechtelijke procedures aan te spannen tegen discriminatie.

Met dat — qua strakheid en bedoeling beperkt — wetontwerp wordt beoogd een rechtspraktijk te ontwikkelen, waardoor in ieder geval de benoemde voorschriften tegen discriminatie beter worden nageleefd. De grote partijen regerden vrijdag niet inhoudelijk op het ontwerp, zodat zij de strikken nog niet hadden. Het PVdA-Tweede Kamerlid Van Nieuwenhoven dacht dat hier met recht kan worden gesproken van een verkiezings stunt.

Het wetvoorstel „Groepsgewijze Gelijke Behandeling“ geeft organisaties als het COC (belangenvereniging homo-weselen) en de Anne Frankstichting de mogelijkheid een rechtszaak te beginnen. Dat moet dan gebeuren op basis van artikel 1 van de Grondwet, waarin het non-discriminatiebeginsel ligt vastgelegd. D66 erkent dat individuen het recht hebben een procedure te beginnen als zij zich gediscrimineerd voelen of zijn.

„Dit is in een aantal gevallen niet te

verwachten, hetzij omdat er geen persoon is aan te wijzen van wie de belangen zo duidelijk zijn geschaad dat hij geen proces kan beginnen, hetzij omdat de betrokken persoon ervoor terugschrikt de lasten van een procedure op zich te nemen“, aldus lid D66-Kamerlid Groenman in de memorie van toelichting bij het ontwerp.

Om dat probleem op te lossen moet aan organisaties de bevoegdheid worden toegekend tot beslechting van discriminatie moesten volledig rechtbevoegd zijn en het bestrijden van discriminatie tot doel hebben.

Groenman wies ook naar ontwikkelingen op andere terreinen, zoals in de administratieve rechtspraak, waarin milieu-organisaties naar de Raad van State kunnen stappen. Groenman ziet het wetontwerp slechts als een beschermende stap in de richting van verbeterde anti-discriminatie-wetgeving.

Anders dan de VVD, die kiest voor een brede anti-discriminatie-wetgeving, stelt D66 in de vrijdag gepresenteerde nota een „aamale vergoeding“ voor. Wetgeving gericht op groepen van onderling verwante personen op grond van seks, seksuele gerichtheid, buijvelijke staat en gezinsverhoudingen. Discriminatie naar geslacht, ras en seksuele gerichtheid wordt dan als grondwettelijk vastgelegde vrijheden van insluitingen en onderwijs stelt D66 dat deze uitsluitend functioneel eens kunnen stellen aan hun personeel.

Kamerlid Groenman dient initiatiefvoorstel voor eenvoudige wet in: Grondwet teg discriminatie moeten naar rechter kunnen

Van ome parlementredacte

DEN HAAG — D66 wil organisaties die leveren voor gelijke behandeling het recht geven een gerechtelijke procedure aan te spannen wegens discriminatie van individuele personen.

Het Kamerlid Groenman heeft gisteren een initiatiefvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend om kleine „groepsgewijze“ wetelijk mogelijk te maken. D66 meent dat langde de weg in de praktijk al tegen allerlei vormen van discriminatie kan worden opgetrokken. Het is volgens de partij niet nodig te wachten op een wet gelijke behandeling.

Lijsttrekker Van Mierlo vindt wel, dat in de komende kabinet-formale sluitende afspraken moeten worden gemaakt om de toelating van een anti-discriminatiewet. „Maar dan nog kan het lang duren“, zei hij gisteren in Den Haag.

De Democraten stellen vast dat de wetgeving al tal van bepalingen kent tegen discriminatie, die het mogelijk maken een rechtspraak in deze sfeer op te bouwen. Naar hun oordeel schort het tot nu toe aan de naleving van deze bepalingen, onder meer door de huiver van individue-

le stichters naar de rechter te stappen. De kans op succes is bij de laatste bewijsoverlegging gering en de procedure is kostbaar en uitdruwend.

D66 wil groepsgewijs door organisaties, zoals het COC, mogelijk maken voor alle vormen van discriminatie. De democraten wijzen er op, dat het discriminatieverbod in de Grondwet zich direct leent voor toepassing door de rechter. Artikel 1 van de constitutie verbiedt discriminatie „wegens ras, godsdienst, levenswijze, politieke gezindheid, geslacht of op welke grond dan ook.“

Brede steun

Van Mierlo reikt op brede steun voor het D66-initiatief in het parlement. Hij wijst er op, dat er weliswaar verschillen van mening bestaan over een wet gelijke behandeling, maar dat de noodzaak om discriminatie te bestrijden onomstreden is. De groepsgewijze afsluiting is al bekend in de milieuwereld.

Naast het initiatiefvoorstel presenterende D66 een nota „Gelijk zijn en gelijk krijgen“, waarin de partij haar uitgangspunten voor een wet gelijke behandeling uitlegt en stelt. Anders dan de VVD stellen de Democraten een initiatief voor, dat gericht is op het bestrijden van discriminatie wegens seks, seksuele gerichtheid

en burgerlijke staat.

Van Mierlo: „De behoeftedaar aan is het grootst. We zijn bang, dat een breder wet veel meer tijd zal vergen en met alle complexen zal vervagen tot een symbool in plaats van een effectief juridisch instrument.“ De VVD wil, zoals bekend, alle vormen van discriminatie in een wet gelijke behandeling vangen. De PVdA zit op hetzelfde spoor als D66.

Christelijke school

D66 vindt, dat een wet gelijke behandeling niet tot in details moet bepalen wat wel en niet mag. Volstaan kan worden met een algemene norm, die ruimte laat voor zorgvuldige afweging en uitleg in de praktijk. De par-

tij vindt, dat christelijke scholen en instellingen zich niet met een beroep op de vrijheid van onderwijs en godsdienstvervullen ontrekt aan een discriminatieverbod dat voor iedereen geldt.

In de nota staat: „De moegen functionele eisen stellen in verband met de vrijheid van onderwijs, maar de wetgever mag uitmaken hoever die eisen mogen gaan. Deze eisen mogen direct noch indirect leiden tot discriminatie op enige grond.“ Groenman vindt dat het bijzonder onbegrijpelijk niet mogelijk moet zijn over het verbod van discriminatie naar seksuele gerichtheid en burgerlijke staat. De behoeftedaar aan is het grootst. We zijn bang, dat een breder wet veel meer tijd zal vergen en met alle complexen zal vervagen tot een symbool in plaats van een effectief juridisch instrument.“

Rechter krijgt meer ruimte voor Vk 17-5 alternatieve straffen

DEN HAAG (ANP) — De rechter kan, als hij een onvoorwaardelijke gevangenneming van niet meer dan zes maanden overweegt op te leggen, verdachte in plaats daarvan een alternatieve straf (tot dienstverlening geven). Dat is de kern van een wetvoorstel van minister Korthals Altes en diens staatssecretaris Korte van Justitie, waarmee de ministerraad vrijdag akkoord is gegaan.

Het wetvoorstel geldt alleen voor meermalen verdachten. Voor misdrijven wordt gewerkt aan een aparte wetelijke regeling.

Volgens het wetvoorstel wordt dienstverlening opgenomen als een van de hoofdstraffen in het Wetboek van Strafrecht, omschreven als „het verrichten van onbetaalde arbeid ten algemeene nutte“. Bij de alternatieve straf is de reorganisatie van een centrale rol oedeeld. De dienstverlening wordt alleen opgelegd als de verdachte er niet in staat is, het aantal uren is verrichtbaar. Het maximum is maximaal 240 uur en moet binnen een termijn van zes maanden achter de rug zijn.

Het voorstel bevat verder een aantal bepalingen voor en er wat gaat nu de wet uitvoeren van de alternatieve straf. Ze kan in bepaalde gevallen de rechter de onvoorwaardelijke gevangenneming alsnog geheel of gedeeltelijk opleggen.

vk 9-5

Daar werkstuk, bepaald niet gespeend van allure, verscheen eind december 1985. Het CDA reageerde voorspelbaar en verwees het naar de papierenwastafel. Als een christelijke school of instelling op levensbeschouwelijke grondslag bijvoorbeeld een homoseksuele leerkracht wil weigeren, dan moet de overheid zich daar niet mee bemoeien, vindt het CDA.

Nu, een paar weken voor de verkiezingen, blijkt het onderwerp toch niet volledig te zijn vergeten. D66 presenteerde onlangs een initiatiefwetsontwerp, waardoor het mogelijk kan worden dat de organisaties naar de rechter stappen in geval van discriminatie. En de tweede ontwikkeling — 7 mei — is een brief van de Partij van de Arbeid aan de VVD.

Hun getuim heeft drie redenen: andere werkzaamheden zoals media, sociale zekerheid en euthanasie. De tweede reden is wat fundamenteeler: zij vertrouwen de VVD niet echt. Had deze partij immers niet laten zien op belangrijke ogenblikken te wijken voor het CDA. En de laatste reden is dat de politieke leiding van de PrdA niet al te warm loopt voor een boezem met het CDA over een juridisch gecompliceerde zaak waarbij het de vraag is of een wet discriminatie ook effectief kan tegengaan.

De VVD intrusen niet met een fraai opend niet uitvoerbaar plan. Deze partij wil na de verkiezingen doorgaan met het CDA waardoor realisatie van de anti-discriminativetwet vrij klein is. De liberale ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken voelden dat het vorige jaar beter aan en toonden zich met al aan te rughoudend en tot compromis bereid. Allemaal redenen waarom de VVD van het PrdA-gaauwel geen nummer maakt. Het VVD-Kamerlid Franssen besprijdt dat: „Wij willen de goede zaak niet schaden door partijdigheid te bedrijven.“ Ach ja, zo past het nog maar een jaar of twaalf met de „wer gelijke behandeling“.

Waarschuwing bij video-banden met geweld en porno

UN 5.5

DEN HAAG — Bij videobanden met veel geweld of met porno moet een waarschuwing komen waarop staat dat die band niet geschikt is voor jongeren onder de zestien jaar. Minister Brinkman (welzijn) en Korthals Altes (justitie) zijn bezorgd over het bekijken van dergelijke videobanden door jongens en meisjes jonger dan zestien jaar.

In Nederland is alleen nog verbod mogelijk voor films die in bioscopen worden gedraaid. Dat zijn openbare films. Voor de videobanden, die bij mensen thuis worden vertoond, bestaat geen verbodregeling.

"Ik vind het een raar voorstel. Alsof er één jongere is die zich daar iets van zal aantrekken." De zeventienjarige Coen van Vlieten is niet van plan te luisteren naar het advies van de beide ministers. Regelmatig haakt hij videobanden bij videotheken. Alleen maar gevestigdams en soms een romantische. Pornofilms neemt hij nooit mee. "Dat lijkt me niks, alleen maar blote vrouwen. Daar zit zo wat geen verhaal in. Een videocfilm is gewoon leuk en meestal spannend om te zien, en je moet helemaal

A black and white photograph of a man in a military uniform standing in a trench, holding a rifle. In the background, a large, dark, rectangular structure, possibly a bunker or a large box, is visible on a hillside.

Source: U.S. Census Bureau, *Marriage, Divorce, Remarriage in the 1990s*, Washington, D.C., 1995.

niet meteen gaan denken dat dat echt is. Iemand die dat wel denkt vind ik een beetje simpel. En trouwens, er is toch ook veel geweld in de wereld. Laten ze zich daar maar mee bezighouden."

'Jeugd moet
beschermd
tegen sex *Adf-S*
en geweld
op video'

De ministers willen minderharigen niet verbieden om een video-maak in te stappen, maar er moet volgens hen een goede voorlichting komen over wat je in zo'n zaak allemaal kunt aantreffen. Een commissie van ambtenaren en mensen uit de video-wereld zal een systeem met labels ontwerpen, waardoor in een oogopslag te zien zal zijn wat voor soort film er op een video-cassette staat.

Geen keuring
van videofilms
4 N 6-5
voor jongeren

Wel wordt in de notitie gepleit voor duidelijke informatie op de verpakking van de cassettes. De beide bewindslieden kiezen voor vrijwillige zelfcontrole van de videohandel. Overheid en bedrijfsleven moeten samen een geschikt voorlichtingssysteem ontwerpen.

Joke Smit-prijs voor organisaties tegen seksueel geweld ^{Vk} 14.5

DEN HAAG — Staatssecretaris Kappene van de Coppello (Emancipatiezaken) heeft dinsdag de Joke Smit-prijs uitgereikt aan drie organisaties die zich inzetten voor de bestrijding van en de hulpverlening bij seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes.

Het zijn de Stichtingen Tegen Haar Wil Groningen en Amsterdam, en de Stichting Tegen Seksueel Geweld in Utrecht. De prijs bestaat uit een geldbedrag van tienduizend gulden en een kunstwerk voor elk van de drie stichtingen. De prijs wordt toegekend aan een persoon, groepering of instantie die een fundamentele bijdrage levert aan de verbetering van de positie van vrouwen.

Voor een doorbraak op dit terrein heeft de Hoge Raad een ruim uitleg moeten geven aan artikel 246 lid 1 dat luidt: "Gedurende hun huwelijk bezitten de ouders de ouderlijke macht over hun minderjarige kinderen." De Hoge Raad gaat er van uit dat sommige situaties zo sterk lijken op het burgerlijke huwelijk, dat de bepaling van art. 246 daar ook van toepassing is.

De prijs is altijd sterker dan de leer. De Hoge Raad heeft een kloof tussen werkelijkheid en recht gedicht. Nu maar hopen dat het kabinet Lubbers-2 snel de gebaande wegen van de Hoge Raad volgt. De VVD zal voor h houden van de geest van de nieuwe wetvoorstel van Korthals Altes tegen de behoudende krachten in het GDA op de basis van de oude wet. De gemeenten onderuurlige zorg van de coalitiepartijen. Het is wel te verwachten dat de VVD zal voor h geven hebben dat een van de onderdelen kind met ongeoorloofde omzetting dood drinkt.

Het meisje had aangevraagd dat in de huidige opvatting een 15-jarige standhouding kan worden en besluiten. Bovendien wordt zij sinds november vorig jaar met haar vriend samen en voorloft in haar eigen levensonderhoud.

Tijdens het korte geïnterme van de ouders haar tegen ingetrokken, dat zij nog alle verantwoordelijkheden voor haar dochter dragen en op grond van haar karakteristiek tevens de begeleiding die ze niet willen loslaten.

ouders om pas
4A 3-5

ZWOLLE — Een 18-jarige meisje uit Gennepsteden heeft vrijdag voor de Zwolse rechtbank een kort gedrag tegen haar ouders vertoond, waarop zij een handtekening voor de aanwijzing van een paspoort had gevat.

De jonge vrouw wilde deze zomer met haar vriend naar Griekenland en daarbij is een paspoort noodzakelijk. De rechtbank liet echter de twee

Het meisje had aangevoerd dat in de huidige opvoeding een 18-jarige vertoning kan voorkomen en hadden de Gennepsteden woonst zij sinds overname vorig jaar met haar vriend samen en verbleef haar eigen levenswijze.

Tijdens het korte getogen hebben de ouders haar tegen bevestigd, dat zij nog alle verantwoordelijkheden op haar dochter dragen en op grond van haar eigen paspoort vertrekking die niet met andere mensen kan worden

In de Gay Krant nr 5, een blad van 32 pagina's dat 3,95 gulden kost en de allure van het 'clubblad' voor homoseksuelen makkelijk overtuigend, slaan interessante onderzoekeleiders de seksuele geaardheid van een aantal kandidaat-Tweede Kameriesen. De GAY Krant nam de proef op de som en vroeg naar het aantal homoseksuelen op de verkiezingslijsten en of zij er ook openlijk voor uitkomen dat zij homoseksuelen zijn.

De VVD, het CDA en D 56 geven het verwachte antwoord: wij weten het niet, want wij vragen daar niet naar en zelf heeft niemand zich als zodanig geïdentificeerd. De PvdA was na enig zoeken, te vinden dat Willemien. En vanaf dat moment betrapte ik mij op een merkwaardige, of misschien toch niet zo merkwaardige reactie, waar van ik niet goed weet of ze kousje is of niet.

In de GAY Krant worden namelijk negen Kamerkandidaten met naam en voornaam als homoseksuelen genoemd. De PvdA weet er na enig zoeken te noemen, de CPM maakt er geen problemen over en meldt er metten drie, de EVP rente, de PPR geeft na enig aandringen toe dat een homoseksueel op een verkiezingsplaats staat, en de PSP heeft er zelfs twee op verkiezingsplaatsen. — althans, dat

schreven de nog voor de 21e mei, met als de CPM trouwens.

Mijn eerste opwelling was die namen uit de GAY Krant over te nemen in mijn column, en mijn tweede opwelling was deze: nootste homo's en lesbiennes niet het name te noemen, en van beide opwellingen vraag ik me nu al of ze wel dragen. Waarom zou ik ze vermelden? Om de ongezonde nieuwsgierigheid van de lezers te bevredigen? „Goh, wat jij dat, dat Dingetje homo was? Nee, wel van Hoe-heet, maar van Dingetje had ik het nooit gedacht.“

Maar waarom zou dat 'ongezonde' en geen gezonde nieuwsgierigheid zijn? Bovendien, waarom zou ik het niet in mijn rubriek mogen vermelden, als zij zelf er kennelijk geen probleem van maken en het feit wel in hun eigen Krant vermeld wordt? Moet ik ontzigen zijn dat het politiek is toch ook interessant te weten wie wat is, al was het maar voor de 10 procent homoseksuelen onder mijn lezers en interesse. — Janolietje is dat ook een van de aangevoerde argumenten in de GAY Krant zelf. „Zijn tien procent van de mensen die hun stem morgen uitbrengen is statistisch gezien homoseksueel, en niet anderszins, dat is in de markt dat de bovengenoemde partijen (VVD, CDA en D 56) nuikbaar nog niet ontst, hebben of misschien liever niet willen ontstken“

TRIJFEL

door nico scheepmaker

Aan de andere kant, het feit dat de GAY Krant hun namen prijageert wil nog niet zeggen dat zij, die homoseksuelen Kamerkandidaten, ook allemaal als Van Rossum's Troost te koop willen staan in de dagbladen die bij hun buisunen en slaag in de bus komen. Waarom zou de GAY Krant trouwens 'hun eigen Krant' zijn, als Het Vrije Volk niet de krant van alle PvdA-

stemmers is en het NTV niet door alle leden geselecteerd wordt? Misschien is de GAY Krant juist hun pakkete- en niet, zoals de ene homoseksueel zich kleedt als een nicht, en de andere zich kleedt als een procureursheer.

Ik heb ooit op kamers gewoond bij een homofiele 'rechtspreek' waarvan de en tijdens de oorlog kapitein op een geallieerde olietanker was en er nog altijd als zodanig uitzag. De GAY Krant is bovendien een van de meest open en hebbe van de Kamerkandidaten. Zij (Gay is vrouwelijk, en anders Krant wel heeft er belang bij dat zoveel mogelijk homoseksuelen van de beiderlei kuffe daar openlijk voor uitkomen, is het niet omwille van de opklarende een wet erg banale vertelling dan wel vanwege de redactiepactiek dat je jezelf en je lotgenoten geen dienst bewijst door je te laten openlijken. Moet ik me dan voor dat GAY-karriere laten spannen door de namen van die homofiele politici hand-dervoudig rond te bazuinen?

Maar hoe ik dat niet, dan trap ik in dezelfde val waar ik al jarenlang voor waarschij, het Oostbolschiedsteden betref. Die mensen afficheren zichzelf als zodanig, nemen daarmee whitewash de grootst mogelijke risico's en dan zijn er toch nog kleine zielen in het Westen die hun naam en lieder ook hun boekschaps niet willen publiceren, om die disidenten tegen zichzelf in bescherming te nemen. Het is alsof je een geluidswal optrekt rond de roepende in de woestijn.

Aan de andere kant, is 10 procent wel een heersbe, maar toch nog altijd niet meer dan 10 procent van 150 procent, dus is blijft een 'kleine minderheid', en niet iedereen vindt het aangenaam dat Jan en Aileen daarvan op de hoogte is.

Hoevel mensen willen al niet eens openlijk zeggen op wie ze gestemd hebben (hoevel winkeliers hebben de mond hun politieke gemindheid met een affiche van hun partij schier de wijkruist kracht bij te zetten?), laat staan dat zij voor anderen willen weten dat zij homoseksueel zijn. Daarom houd ik de namen van die politici toch maar liever voor me, ten eerste omdat het mij, los van mijn nieuwsgierigheid, in diepte velen niets interesseert of deze of gene het als geïnteresserd man met andere vrouwen doet of als ongetrouwd man met andere mannen, en ten tweede omdat disidentie iets is waarvoor je kiest en waarvoor je dan ook maar moet staan. Iervij dat met homoseksualiteit niet het geval is. Hoof het NTV u eens alle partijen afgeleid met de vraag welke kandidaat-Kamerleden jood zijn?

Jonngen zoekt HVV 9-5 in het not ionen van Marcel Bullinga

„Wat is er vrolijker dan twee jongens die versheid op elkaar worden?“, vroeg Marcel Bullinga zich af. En schreef er een roman over. Die heet **Jongensboek**.

Marcel Bullinga is een 27-jarige journalist (het woord schrijver krijgste niet over te lippen). Hij droopt een komische jure, dit oorb, een of twee klauen geveride broek, een rose gym en een blauwe. Hij voldeet met deze outfit om het beeld van een van de jongens uit **Jongensboek**. Het is de twintigjarige Alex, de minnaar van de net teentengrijze Art. Marcel. „Ik heb Alex in mijn klauen gestoken, omdat ik zelf ook wel eens zo'n relatie zou willen hebben.“

Kortgeleden presenteerde uitgeverij SUA **Jongensboek** in Paradiso. Marcel Bullinga hield een ijslandig, prouwe. „Om eerlijk te zijn, ik houd helemaal niet van literatuur. Het is meestal zo som.“ Toch schreef hij een heus boek.

Voordat hij achter de typemachine kroop, ging hij op zoek naar homo-jongens van nu. Hij stuurde brieven naar homoseksualiteitsorganisaties en ook een naar zijn oude middelbare school, het Thuis Brimandien Lyceum in Ose. De school woe de hoofdperson van **Jongensboek** zijn dagen zijn. „De schooldirectie vergende een oproep in de schoolkrant te zetten, omdat te dat pedagogisch niet verantwoord was.“

Kwetsbaar

Vituten jongens kreeg Bullinga bij elkaar, die hem vertelden hoe het was verlopen van. Het woord homoseksualiteit vindt Bullinga verschrikkelijk. Hij besloot het daarom ook uit zijn roman te schrappen.

Ik wilde de jongens tekenen, omdat ik per se een representatie beeld wilde geven. Verscheidene scènes die ik van de jongens hoorde en die me troffen, heb ik overgenomen en ingepast.“

Marcel Bullinga heeft nu boek in de eerste plaats ge-

schreven voor jongens van rond de achttien die op jongens vallen. Hij heeft zelf het **Jongensboek** gedoopt in de hoop dat ook andere jongeren het uit de biebel zullen rilen. „Misschien brengen ze er wel in.“

„Door de interviews met de jongens hoop ik dat ik een gemiddelde ontwikkeling heb beschreven. Eigenlijk wilde ik een vrolijk boek schrijven. Maar de gesprekken waren helemaal niet vrolijk. Je hebt toch altijd nog de tegenwerking van school en van de ouders. Daar ontken je niet aan. Ik hoop dan ook met dit boek de jongens die in dezelfde situatie zitten wat kracht te geven. Om te laten zien dat het goed gewoon goed kan gaan.“, zegt Bullinga.

Hij wil zo lang geleden kwam er een onderwerp uit dat de woorden van Marcel bevestigd. Daar kwam uit dat homoseksuelen zich op school vaak kwetsbaar voelen, omdat iedereen elkaar goed in de gaten houdt. Thuis en aan vrienden durven ze het wel te vertellen, maar op school zijn ze vrij gestolen.

Houvast

Er zijn nog maar weinig romans verschenen waarin het nu niet eens draait om jongens zoekt en vindt meure. En die er al eens een uitkwam, pleegde het jonge lakkerte zelfmoord of overtuim hem iets anders vreemde. Weinig leeuwde dus waarom homo-jongens aan hun trekken komen. De jongens die door Bullinga zijn getekend, waren ook onzweig bij de presentatie van **Jongensboek**. Ze beseegden dat er weinig boeken zijn te vinden waarin ze hun eigen situatie herkennen. Maar is dat een ver-
Frank: „Ik kom me in iedere latende scene wel verplaatsen. Dat maakt me niet uit.“ Welf van Gerard Reve voad Twa-
„beel moet, heel lief en on-
„Bullinga. Maar de andere Re-
werken tussen hem niet be-
koren. Bullinga over Reve: „Ja-
se, ruit zo a man toch maar
lessen als je vijten bent. Ver-

krachten en dat soort zaken zijn nu niet direct de beste stuk.“

„Marcel heeft nooit veel literatuur gelezen.“ Wel porno, veel porno. „Gewoon, dat boek, maar leuk, geweldig. En natuurlijk heb ik ook de encyclopedie over aangelegden, wat ik nu precies was te niet wot er over wordt geseid, je zoekt houvast.“

Vrijprij

Is **Jongensboek** het boek waar jongeren wat aan hebben? Ik denk van wel. Wat is er prettiger en spannender dan op je vijftende te lezen over een jongen die, net als jij, vertield rankt op een andere boy en daar nog wat mee krijgt ook? Dat is wat **Jongensboek** is: een lekker spannend roman, waarin niet de verlooprijge verteld rankt op de drie, maar de teentengrijze school op een twintigjarige toneelregisseur. Het is niet meer en niet minder dan een kassiel-roman voor jonge homoseksuelen groven. Met af en toe een malukie potache na.

Art van der Hoorn valt op jongens maar kijkt wel uit om niet anderen over te praten. Om niet te veel op te vallen. sloof hij zich uit met de moete hunkende. Art rankt het van kom Alex in r's leven.

Alex is student aan een theorieopleiding en is te regisseur van het schoolfeest gebom-bardiert. Art rankt het van zelf. Het komt tot een impirpat. Gewe groot succes, omdat er bij Art vervreemde betenningen naar boven komen. Op r's veertiende heeft ze met een oudere man getrouwen. Een totte ervaring, omdat de man al-
Alex is het tegenbeeld; hij is lief en zorgzaam.

Dan vindt Art het bid om maar eens te laten zien wie hij vertekst is op school, thuis op straat.

Wie benauwd is, kan het boek open of lezen bij de biblio-

ELLIE BROUWER
Jongensboek van Marcel Bullinga, uitgeverij SUA Amsterdam, / 15.

BRITSE JONGENS:

'Meisje met veel vrienden is een matras'

"Als een meisje uitgaat met de ene jongen na de andere, wordt ze een

matras genoemd. Een jongen die hetzelfde doet, krijgt niets te horen. Dat is de omkering van de realiteit, maar dat is eigenlijk een compliment." Een "Als een meisje veel de eerste avond met je naar bed gaat, is ze een niet, latensomlijkt meisjes laten je wachten."

De jongens die hier suike duidelijk opvattingen over hebben, zijn tussen de zestien en negentien jaar oud en wonen in Engeland. Onderzoekster Brenda Spencer interviewde hen om meer te weten te komen over de ideeën die zij hebben over seksualiteit en voorkeursmiddelen. Deze week stond er in de Engelse Guardian een artikel over dat onderzoek.

De jongens die Spencer sprak, maken zich weinig zorgen over de risico's van vrijen zonder voorbehoedsmiddelen: "Als je vijftien bent, zie je bijna geen zwangere meisjes van je eigen leeftijd. Dan denk je automatisch dat zoete ook niet voorkomt."

Ze vinden ook dat die risico's niet hun afdeling zijn. Daar moet het meisje maar aan denken: "Ik denk dat meisjes veel vroeger op de hoogte zijn van de realiteit van het leven, wel je wil, de dingen waar ze voor moeten opstaan." Een andere jongen: "Als je met een meisje naar bed gaat en ze zegt niks, en dan wordt ze zwanger, dan vind ik dat haar eigen fout. Als ze me voor de rechter zou slepen, zou ik dat ook zeggen."

Een "Als een meisje zwanger wordt van een jongen die alleen maar een snelle vip wilde, dan kan ze niet van hem verwachten dat hij zich verantwoordelijk zal voelen voor haar kind, toch?" Het wordt wat anders als ze een vaste vriendin hebben: "Dan zorg je er in elk geval voor dat ze de pil slikt." De pil, want condooms vinden ze niks: "Het is voor dat ze middenin een vrijpartij bent. Hoe moet je dan stoppen om 'n'a ding om te doen?"

Nederlandse jongens tussen de zestien en negentien zijn volgens de Britten van de Braken van de Hegerstiching iets anders: "Iets van een dubbele moraal is altijd wel te merken, maar dat krijg je er toch nooit uit."

Een onderzoek van kort geleden heeft nu niet meer handien, dus het is duidelijk antwoorden kan ze niet te geven. "Jongeren hier zijn wat opener, denken er wat meer over na. Maar een meisje dat veel ja zegt, wordt nog steeds niet erg gewaardeerd. Bij jongens wordt dat trouwens ook niet als een petit in hun voordeel gezien." Meisjes die vaak met verschillende jongens uit of naar bed gaan, worden volgens haar niet zozeer door de jongens uitgemakeld voor matras of niet, maar door collega-meisjes. "Dat is erg opvallend, het ik gemerkt, meisjes zijn heel erg streng ten opzichte van elkaar."

'MIETIES OVER MACHO-PESTERIEN IN HET LAGER:

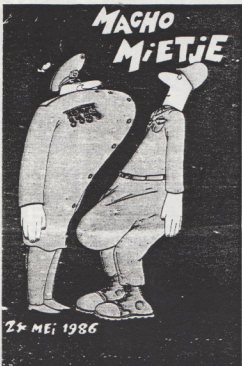
'Netzo grof zijn als zij' Par 26-5

"In de zes jaar dat ik voor het Humanistisch Vormingscentrum werk, heb ik te maken gehad met 2.500 militairen. Van al deze jongens en mannen kwam er een - jawel, een - openlijk voor zijn homo-seksualiteit uit. In werkelijkheid moeten er honderden homo-jongens tussen hebben gezeten, denk ik. Mijn collega's hebben dezelfde ervaring, zowel met dienst-plichtelingen als met beroepsmilitairen." Dat zegt vormingswerker Jacques van den Blink (34). Volgens hem zijn homo-soldaten niet zo moeilijk te vinden als een speid in een hooiberg.

Afgelopen zaterdag kwamen deze speiden bijeen in Utrecht. De twee soldatenverbonden VVDIM (10.000 leden) en AVNM (13.000 leden) en de werkgroep Homoseksualiteit en Kringsmacht handelen daar een dag getiteld Macho of Mier?

Het leger is een wereld apart, waar eieren 'mukpatronen' beten en messen die op uniformen vallen 'Navo-matrasen' worden genoemd. 'Mietie' (betekent: homo-seksueel) en 'vif' schijnen er de meest gebruikte scheldwoorden te zijn. Homo's en vrouwen zijn slaaf, vinden veel militairen. Oetage de verhalen zaterdag lijken ze eerder met kop en schouder boven de rest te staan. Hun diensttijd is door pesterijen vaak zwaarder dan die van anderen. Een 18-jarige vrouwelijke militair die door soldaten wordt gezwongen mee te kijken naar een pornofilm en een homo-soldaat die aan een boom wordt vastgebonden zijn niet de ergste voorbeelden die werden genoemd. Een mis-met-je verliest: "De twee de avond in dienst begon het al. Ik heb een mes met zulke tuten' (hij houdt zijn handen een halve meter van zijn lippen, dat soort verhalen). Ze zenden tegen mij: 'Jij bent zeker een mietje?' Ja, zei ik. 'Een mietje, een poot, een homo, een flukker, een nicht, kies er maar een voor.' De volgende dag loop ik over het terrein en begint iemand te joelen en te lachen. Ik zeg ik zal jou eens een vork laten snakken. Dan heb je tralies in je bek en kom je niet altes meer uit. Nou toen werd naar opgekeken. Zoets zegt een mietje toch niet."

"De plakaten een foto van een vrouw over mijn parafot. Daar moest ik gevoelen om lachen. So kleinruct, iedereen was ik moest bij de leiding komen. Soldaat Wolters maar ik u een persoonlijke vraag stellen? Vroegen

Het affiche voor de bijeenkomst 'Macho of Mier?' De tekening is van Kees Willems.

ze. Gervat, wel tien, antwoorde ik: "Bent u misschien homofiel?" Ik zeg ik ben onderdanig homo-sensational, haha! Ze waren bang voor discriminatie, want zulke mensen zijn toch vreemd en abnormaal. Als je 't zo abnormal vindt, is dat uw probleem, zei ik." Anton Wolters (21) is geleerd in Ermelo en heeft het als homo-soldaat prima naar zijn zin in dienst. Daar is geen homo-porno wordt gedraaid, vindt hij was spijtig en he-

laas is hij niet ingedeeld bij de soottroepen. Moestukheden over zijn homo-seksualiteit lijken er nauwelijks te zijn. "Leuk, mijn naam in de krant, dat kan ik over de hie kaarte verspreiden," zegt hij goedstrijdig.

Ondanks zijn smakelijke verhalen ("ik kom met buikspij bij de art, die denkt meteen dat ik aids heb") weet hij hoe hard het kan toegaan. "Zes soldaten hadden een jongen

aan een boom vastgebonden. Ik help die jongen, waarop iemand zegt: zullen we jou ook vastbinden? Dat moet je vooral proberen. Ze ik ik schop je zo hard, dat je nooit meer iets klaarspeelt bij een vrouw. Je moet even hard en grof zijn als zij, dat helpt je in je vrij-ving. Mijn optreden bleef niet zonder gevolgen. "Ik weet nu van een van de schietwondt jongens in mijn peloton dat ze in meer of mindere mate homo-seksueel zijn." Tegenover de bulldozer-laktiek van Anton staat het voorrechtige handelen van Arno (21), geleerd bij Zwolle. "Ik geef steken onder water. Ze kunnen het soms aan mijn uiterlijk en kleiding zien. Er wordt niet op gereageerd en nooit over gepraat. Het hoger beroeps-kader weet dat ik homo ben, omdat ik zoveel spanning heb dat ik niet meer kon. Ik weigerde een dienst-bevel om te sporten en moest bij de ritmeester komen. Bleek hij notabene iets te maken te hebben met een flukkerfestival in Zwolle. Dan denk je waarom ben ik er niet eerder mee gekomen."

"Nu ik nog maar anderhalve maand in dienst moet, ga ik wat provocerende. Binnenkort hebben we een gewissige avond. Ik ga dan twee nummers van Boy George van Culture Club playbacken. Dan zit je al snel anderhalf uur voor de spiegel en tris je van de kieren aan. Een duidelijke hint, lijkt mi."

Jan Jak (21), ook homo, die eind dit jaar in dienst gaat, luisterde naar deze Macho of Mier-verhalen. "Ik heb vandaag een beetje te veel ge-koord." Toen hij aan het begin van de dag een toesteluit had, moest hij wel even slikken, vooral bij de scene dat een mietje door mode-soldaten wordt kaalgeschoren. "Hoe het strak in dienst sal zijn, daar buiver ik voor. Ik verwachtte dat ik flink gepist kan worden, maar het is erger, schrijnender dan ik dacht. Zoals Anton Wolters optreedt, zou ik niet kunnen. Ik kan niet iedereen onder de lafel lullen. Als ze mij vragen of ik verkering heb, zeg ik ja. Maar ik ga geen naam van een meisje vermelden. Ik houd het neutraal. Ik moet misschien kan ik kan het einde om foto laat zien van de jongen waar-me ik verkering heb."

DOOP VAN DE LIEDEPOT
VVDIM 028-32731, AVNM 028-51.58.65. De werkgroep Homoseksualiteit en Kringsmacht is van de soldatenverbonden te bereiken.

Iet bordeel het oncranks AD 31-5 alles sta

De Nederlandse zedelijkheids- wetgeving door de jaren heen

Door CONSTANCE VAN DER VALK

Excessen

ROTTERDAM — De Franse arts Parent Duchatelet beschouwt in de eerste helft van de negentiende eeuw de bordeelhouder als een weldoener der mensheid. „De onbedwingbaarheid van de seksuele hartstocht van de man en de seksuele onthouding zijn schadelijk voor zijn gezondheid”, aldus deze arts op een congres in 1819.

Hij stond in die opvatting niet alleen, want in Engeland noemden prostituties zich „Vrouwen van de Koningin”, omdat zij zich nuttig en onmisbaar waanden voor de maatschappij.

En in Rome werd een 12-jarig meisje speciaal opgeleid tot prostitutie, zodat zij nog onschuldig — meisjes niet bij slachtoffer konden worden van die onbedwingbare, mannelijke hartstocht.

De twintigste eeuw zou grote veranderingen brengen in deze opvattingen. In 1911 — 73 jaar geleden — voerde de rooms-katholieke minister van justitie, E. M. Ragot, de zedelijkheidswet in om de prostitutie zoveel mogelijk te onderdrukken.

Dit leverde het sogenaamde bordeelverbod op, dat werd ondergebracht in artikel 300 bis van het Wetboek van Strafrecht, waarin het bij gewoonte of beroepsmatig bevoordelen van ontsucht strafbaar wordt gesteld.

Wordt gesteld, want ook bij de berisping van het wetboek is dit artikel nooit geschrapt.

Bespreikbaar

Hiermee lijkt het wellicht of de opvatting van de sodes in de afgelopen honderd jaar niet zijn veranderd. „Maar”, zegt het VVD-Tweede Kamerlid mevrouw L. Rempt-Halmsma de Jongh „reager werd nooit over seksualiteit gesproken, laat staan dat er wetten werden gemaakt. Pas toen na de Victorianische tijd seksualiteit bespreikbaar werd, kwamen er regels en die zijn met de opvattingen van de eeuwen aangepast.”

Aan het einde van de negentiende eeuw gingen artsen oeffenen aan zijn eigen adviezen aan mannen om zich te onthouden van seksuele omgang. Toen pas werd het tijd voor wetten en regels om de prostitutie terug te dringen.

Mr. A. de Graaf uit Rotterdam heeft zich daarmee vanaf 1900 beziggehouden, zo blijkt uit oude lectuur. Hij reisde het door om aan banden van politie-inspecteurs uit te leggen, waarom de prostitutie moest worden verboden.

„De tijd van erkennen en selden is voorbij en excessen moeten worden geweerd”, zo hield hij zijn gehoor in de jaren twintig voor. Toch bleef in menig schitterende sprake hangen dat prostitutie onmisbaar was voor de maatschappij en dat slechts de prostituties die zich niet aan de voorschriften hield, moest worden gestraft.

De wet van 1911 liet echter geen twijfel over bestaan wie er moest worden gestraft: de bordeelhouder. Want niet de ontsucht op zich was verboden, maar het gelegenheid geven tot was in de noeds strafbaar.

Het eerste gevolg van deze wet was het sluiten van de rozenbuurt in Rotterdam, de zogenaamde Pulder, een kleurrijke maar arme wijk tussen het Hartsveldt en de Zandstraat. De populaire troubadour Koot Speenhoff schreef er een aantal geestige liedjes over.

Minister Ragot was in 1911 het produkt van zijn tijd, waarin het Réveil ontstond. Een „kleine, religieuze, aristocratische salon” werd gewaaid uit Zwitserland en in ons land opgepakt door dr. A. Peeters en dominee Heiding, aldus A. de Graaf in 1923.

In 1901 hadden vooraanstaande adelijke vrouwen zich al op de uitbanning van de prostitutie gestort door een adres aan de Koninking te schrijven met verzoek om een Rijkswet voor het verbod van bordelen.

Slavinnen

Zij wesen niet op de problemen van de seksuele onthouding voor de man, maar op de handel in blanke slavinnen, die welig tierde. Zij schreeven: „Met alle zekerheid antwoorden wij seen op de vraag of er bordelen moeten zijn voor ongewilde mannen. De mannen zijn niet zo geschapen dat het noodig wesen, dat een aantal vrouwen aan hunne lussen zou moeten worden opgeleverd. Er is niet een enkele deukle te noemen, die uit een kuisch leven voortkomt.”

Desondanks bleef de prostitutie bestaan, aangrenzen de toen opgerichte seculenities in die jaren veelal niet de bordelen als prioriteit op het werklijstje had staan. Vooral de gemeenten moesten optreden tegen de prostitutie. Het bordeelverbod werd pas weer actief een dek zijt de man, die anno 1977 ten strijde trok tegen de poort en seksualiteit. De toenmalige minister van Justitie, Mr. A. van Agt.

Het Réveil uit 1900 ging dichte bij hem weer vran, al was de politiek — getuige heftige kamerebat — niet gekant tegen deze opvatting. Het resultaat van Van Agt's eigen strijd was de instelling van de poort en seksualiteit. De heile zedelijkheidswetgeving zou beklipen.

Het plan van Van Agt om de verporning in de toekomst te beperken tot bioscoopzaalen van 4 plaatsen heeft nooit de voorkeur van de commissie en de politiek gehad.

De commissie heeft niet de zedelijkheidswetgeving uit 1911 overboord gezet, integendeel. De onhoogerbaar strafrecht in Leiden en voorrijver van de commissie, prof. M. A. Meijl, zei bij zijn afscheid in 1984: „Ik mis de drift om de bestaande samenleving radicaal om te zetten.”

Toch heeft zijn open oog voor vernieuwing en hervorming in de Kamer geleid tot afschaffing van de pornografie — kinderpernografie is wel strafbaar — afschaffing van de filmkeuring en strafbaarstelling van verkrachting binnen het huwelijk.

Meijl was het soms eenmaal met een meerderheidsstandpunt van zijn eigen commissie, zoals dat over het seksuele contact met eigen kinderen, jonger dan 16 jaar. Ik zou er niet tegen zijn geweest wanneer seksuele handelingen met jeugdigen tussen de 12 en 16 jaar zijn allicht strafbaar was geworden. Een relatie was een man ouder dan 18 met een vrouw jonger dan 16 kan uit een oopvult van een geband een aannemelijke erotische binding opleveren. Of tussenkomst van de politie dan nodig is, zou voorbehouden moeten zijn aan de betrokkenen of de ouders.

In dit licht moet ook het weer ingetrokken wetvoorstel van mevrouw Korthaa worden van justitie worden gezien. Hij wilde seksuele handelingen tussen 12- en 16-jarigen niet meer strafbaar stellen. De politieke heb brak hierover los.

Mevrouw Rempt, die zich in de kamer met zedelijkheidswetgeving bezighoudt, zegt hierover: „Liberalen willen de opvattingen van de maatschappij volgen en de regels daaraan aanpassen. Seksualiteit tussen jongeren komt ook op die leeftijd voor, maar zeker vaders kunnen dat moeilijk voor hun dochters aanvaarden. We kunnen voor deze wet misschien beter uitgaan van 16-15-jarigen. Ik vermoed dat de minister die kant uit zal gaan.”

Crimineel

Zedelijkheid, zegt de socioloog de Vries, is tijdloos. Meijl was van Plezier in een sating van de tijd. In de ene „is” de prostitutie het boegbeeld, in de volgende eeuw is het crimineel.

Welke wetten de overheid ook bedenkt, prostitutie en de strijd ertegen heeft altijd bestaan”, schreef R. Decante al in 1900. „Prostitutie is niet een terugkrakken naar primitieve toestanden waaruit de beschaving ontstond”, verloor het de eerste omgekeer — een verschijnsel dat met de beschaving verschijnen is.

Prof. Meijl had voor zijn commissie eigenlijks hetzelfde uitgangspunt: „Als het gaat om gedragingen in de persoonlijke levensafer, al vooral om principiële redenen bijzondere behoedzaamheid gebooden zijn.”

